Тошкент ҳақиқати

РЎЗНОМА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

№ 69 (10.318).

1992 йил 21 апрель сешанба

Баҳоси 1 сўм.

Вилоят ижтимоий – сиёсий рўзномаси

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар маҳкамасининг қарори

БЕЛГИЛАНГАН ҲАҚИҚИЙ ҲАРБИЙ ХИЗМАТ МУДДАТИНИ ЎТАГАН ҲАРБИЙ ХИЗМАТЧИЛАРНИ ҚУРОЛЛИ КУЧЛАР, ЧЕГАРА ВА ИЧКИ ҚЎШИНЛАР САФЛАРИДАН ЗАҲИРАГА БЎШАТИШ ҲАМДА ФУҚАРОЛАРНИ ҲАҚИҚИЙ ҲАРБИЙ ВА МУҚОБИЛ ХИЗМАТГА НАВБАТДАГИ ЧАҚИРИШ ТЎҒРИСИДА

1991 йил 31 августда қабул қилинган «Ўзбекистон Республикаси Давлат мустақиллиги асослари тўғрисида»ги қонунга ҳамда Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлигида қатнашувчи давлатлар бошлиқлари кенгашининг 1992 йил 14 февралда Минскда ва 1992 йил 20 мартда Киевда тузилган битимларига мувофиқ Вазирлар Маҳкамаси қарор қилади:

1. Белгиланган ҳақиқий ҳарбий хизмат муддатини ўтаган муддатли хизматдаги ҳарбий хизматчилар қуролли кучлар, чегара қўшинлари ва Ўзбекистон Республикаси ички қўшинлари сафларидан заҳирага бўшатилсин.

2. Ўзбекистон Республикасининг 1965—1974 йилларда туғилган, чақириқ кунигача 18 ёшга тўлган ҳамда кечиктириш ҳуқуқи бўлмаган фуқаролари 1992 йил май-июнь ойларида ҳақиқий ҳарбий ва муқобил хизматга чақирилсин.

Ўзбекистон Республикаси Мудофаа ишлари вазирлиги (ўртоқ Аҳмедов) фуқароларни Ўзбекистон Республикаси ҳарбий қисмлари ва қуролли кучлари қўшилмаларида, Ўзбекистон Республикаси миллий гвардияси бригадасида, Ўзбекистон Республикаси миллий хавфсизлик ташкилоти чегара қўшинларида, Ўзбекистон Республикаси ички ишлар вазирлигининг ички қўшинларида ҳамда Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлигининг Ўзбекистон Республикаси ҳудудида жойлашган стратегия кучларида хизмат қилиш учун бу қисмларни тузишнинг экстериториал қоидасини ҳисобга олиб, ҳақиқий ҳарбий хизматга чақирсин.

Ўзбекистон Республикаси фуқаролари ихтиёрий равишда ёки тегишли битимга биноан ҳарбий хизматга чақирилиб, уларнинг МДҲга аъзо бўлган давлатлар ҳудудида жойлашган бирлашган қуролли кучларнинг стратегик кучлари қисмларига (Ўзбекистондан ташқарига), шунингдек ғарбий ва шимолий қўшинлар гуруҳига, Ҳарбий Денгиз Флотига (Қора Денгиз флоти билан Каспий флотилияси бундан мустасно) юборилишига рухсат этилсин.

Олий ҳарбий ўқув юртларига кирувчилар доираси аниқлансин, Халқ таълими вазирлиги (ўртоқ Йўлдошев), Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятларнинг ҳокимиятлари ва Тошкент шаҳрининг ҳокимияти эса энг яхши йигитлар танланиб, улар ҳарбий ўқув юртларига юборилиши учун зарур тадбирларни амалга оширсинлар.

3. Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгашининг раиси, вилоят, шаҳар ва район ҳокимлари чақириқ комиссияларини тузиб, ўз ўринбосарларидан бирини бундай комиссияга раис этиб тайинласинлар, чақириқ даври учун зарур миқдорда техник ходимлар ва автотранспорт ажратиб берсинлар, чақириқ ва йиғилиш жойларида армияга чақирилувчилар ва уларнинг оилалари учун меъёрий маиший шароит яратилсин, корхоналар ва жамоат ташкилотлари билан келишиб, чақирилувчилар командаларини ҳарбий қисмларгача кузатиб бориш учун уларнинг вакиллари жалб этилсин.

4. Чақириқ комиссияларига қуйидаги ҳуқуқлар берилсин:

а) оилада кенжа ўғил бўлган фуқарони, агар унинг акалари ҳақиқий армия хизматини ўтаган бўлса ёки қонуний асосларда ҳарбий хизматдан озод этилган бўлса;

оилада меҳнатга лаёқатли қизлар бўлган тақдирда ҳам якка ўғил ҳисобланган ўғилларни;

акалари муддатли ҳарбий хизматни ўташ чоғида ҳалок бўлган ёки вафот этган ҳарбий хизматчиларни муддатли ҳарбий хизматга чақиришдан озод этиб, уларни заҳирага ўтказиш;

б) чўпонлар шу лавозимда ишлаётган даврда уларни муддатли ҳарбий хизматга чақирмаслик;

в) бир оиладан икки ёки ундан кўп биродар бир вақтнинг ўзида армияда хизмат қилишига йўл қўймаслик. (Эгизаклар ва ихтиёрий равишда хизмат қилиш истагини билдирганлар бундан истисно);

г) қонуний никоҳдан ўтган йигитларни оиласининг доимий истиқомат жойига мумкин қадар яқин жойлашган қисмлар ва қўшилмаларга жўнатиш;

д) Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлигининг олий ва ўрта махсус ўқув юртларига кирган йигитларни армияга чақиришни кечиктириш.

5. Ўзбекистон Республикаси Мудофаа ишлари вазирлиги (ўртоқ Аҳмедов) Ўзбекистоннинг мудофаа қобилиятини мустаҳкамлаш зарурлиги, ёшлар орасида ватанпарварлик туйғуларини, ўз халқини ҳимоя қилиш, Ўзбекистон истиқлоли ва мустақиллигини ишончли кафолатчиси бўлиш ҳуқуқидан фахрланиш туйғуларини ривожлантириш юзасидан аҳоли орасида кенг ташвиқот ва тушунтириш ишларини олиб бориш таъминлансин, шу мақсадда махсус бригадалар тузилсин ва улар жойларда ташвиқот ишларини олиб бориш учун юборилсин.

6. Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги (ўртоқ Каримов), вилоят, шаҳар ва район соғлиқни сақлаш идоралари армияга чақирилувчилар тиббий кўрикдан ўтказилишига алоҳида эътибор берсинлар, тиббий кўрик Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамасининг 1990 йил 27 ноябрдаги фармойишида тасдиқланган касалликлар ва жисмоний камчиликлар қўшимча рўйхатига қатъий мувофиқ равишда малакали ўтказилиши таъминлансин.

7. Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги (ўртоқ Алматов) чақириқ ва йиғилиш жойларида, армияга чақирилувчиларни транспортга чиқариш ва жўнатиш жойларида жамоат тартибини таъминласин. Ҳақиқий ҳарбий хизматга чақирилишдан бўйин товлаётган шахсларни аниқлашда мудофаа ишлари бошқармалари ва бўлинмаларга ёрдам ва мадад берсин.

8. Ўзбекистон Республикаси Савдо вазирлиги (ўртоқ Усмонов), Ўзбекбирлашув (ўртоқ Волков), Ўзбекистон Республикаси Маданият ишлари вазирлиги чақириқ ва йиғилиш жойларида буфетлар, чойхоналар, ошхоналар ишлашини, алкоголсиз ичимликлар, озиқ-овқат маҳсулотлари, кундалик зарур моллар билан савдо қилинишини, шунингдек маданий-оммавий тадбирлар ўтказишни, ижодий жамоаларнинг чиқишларини ташкил этсинлар.

9. Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятларнинг ҳокимиятлари ва Тошкент шаҳар ҳокимияти Ўзбекистон Республикаси Мудофаа ишлари вазирлиги билан биргаликда йигитлар ўзларининг Ўзбекистон Республикаси давлат истиқлолини, фуқароларнинг конституцияда белгилаб қўйилган ҳуқуқлари ва эркинликларини, Республиканинг ҳудудий яхлитлигини ҳимоя қилишга доир фуқаролик бурчларини ҳалол бажаришлари зарурлигини оммавий ахборот воситалари орқали кенг тарғиб қилсинлар. Айни пайтда ўзбекистонлик жангчилар беনуқсон хизмат қилиб, ҳарбий бурчларини ҳалол бажараётганлигини кўрсатувчи мисолларни, шунингдек ҳарбий қисмларда ҳарбий интизомни бузиш ҳолларини ва айбдорларга нисбатан кўрилган чораларни кенг ошкор қилсинлар.

10. Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоят, Тошкент шаҳар ҳокимиятлари Ўзбекистон Республикасининг «Ўзбекистон ҳаво йўллари» миллий авиакомпанияси, Ўрта Осиё темир йўл бошқармаси ва жамоат ташкилотлари билан биргаликда заҳирага бўшатилган ҳарбий хизматчиларни ташкилий равишда кутиб олиш ва уларни доимий яшаш жойларига кузатиб қўйишни таъминласинлар.

Ўзбекистон Республикаси ҳудудида жойлашган қисмлар ва қўшилмаларнинг командирлари заҳирага бўшатилган ҳарбий хизматчиларни тантанали кузатиб қўйишни ташкил этсинлар, ёш хизматчиларни қабул қилиш ва жойлаштириш учун жойларни тайёрлаб қўйсинлар. Армияга чақирилганлар етиб келгани ва фарзандларининг хизмат шароитлари ҳақида ота-оналарига икки ҳафталик муддат ичида хабар қилсинлар.

11. Ўзбекистон Республикаси прокуратураси (ўртоқ Мустафоев) фуқаролар ҳақиқий ҳарбий хизматга ва муқобил хизматга ўз вақтида ва тўла чақирилишини таъминлашда чақириқ комиссияларига ёрдам берсин. Барча ҳокимиятлар, вазирликлар, идоралар, ташкилотлар, мансабдор шахслар ва фуқаролар умумий ҳарбий мажбурият ҳамда Ўзбекистон Республикаси мудофаа қобилиятини мустаҳкамлаш тўғрисидаги қонунларни оғишмай бажаришларини қаттиқ назорат қилиб боришни таъминласин.

12. Вазирлар Маҳкамасининг 1991 йил 10 майдаги 124-сонли, 1991 йил 25 октябрдаги 267-сонли қарорлари ҳамда Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамасининг 1992 йил 7 февралдаги 54-сонли қарори билан тасдиқланган муқобил хизмат тўғрисида вақтинчалик низомнинг 3-модда 4-абзаци ўз кучини йўқотган, деб ҳисоблансин.

13. Ушбу қарорнинг бажарилишини назорат қилиб бориш Ўзбекистон Республикаси Президенти девони мудофаа сиёсати бўлими зиммасига (ўртоқ Қосимов) юклатилсин.

Вазирлар Маҳкамасининг Раиси
И. КАРИМОВ.
Тошкент шаҳри,
1992 йил 18 апрель.

(Ушбу қарорга шарҳ рўзноманинг навбатдаги сонида берилади).

ТУРКИЯГА ТАШРИФ

Туркия Республикаси Буюк Миллат мажлиси таклифига кўра Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг раиси Ш. Йўлдошев 20 апрель куни дўстона ташриф билан Анқарага жўнаб кетди. Унга Олий Кенгаш мандат комиссиясининг раиси Ш. Мирзиёев, бошқа расмий кишилар ҳамроҳлик қилмоқдалар. Делегация Буюк Миллат мажлиси ташкил топганлигининг 72 йиллиги тантаналарида қатнашади.

Сафар чоғида икки давлат ўртасидаги парламентлараро ҳар тарафлама ҳамкорликни янада кенгайтириш ва чуқурлаштиришнинг аниқ йўналишларини белгилаш масалалари юзасидан Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши билан Буюк Миллат мажлиси раҳбарлари ўртасида ўзаро фикр алмашиш кўзда тутилмоқда.

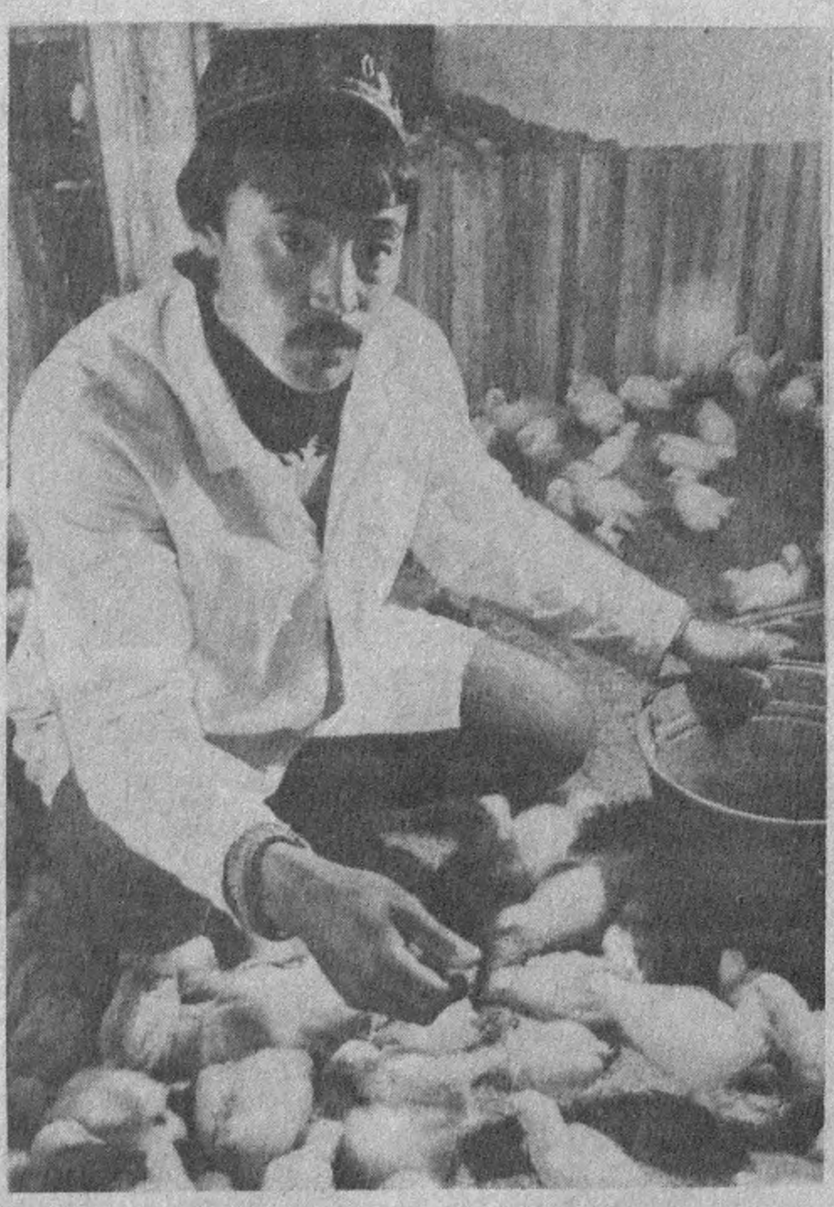

● ПАРКЕНТ ноҳиясидаги «Самсарак» боғдорчилик ва узумчилик шўро хўжалигида пудратчи — ижарачи чорвадорлар ҳам яхши натижаларга эришмоқдалар. Улардан бири Ғуломқодир Умировлар оиласидир. Бу оила хўжаликнинг паррандачилик фермасини ижарага олди. Ҳозир бу ерда 600 бош тухум қиладиган товуқ, 2500 бош ёш товуқлар ва 9000 бош жўжа боқилмоқда. Ижарачи оила давлатга 120 минг дона тухум сотишга аҳд қилган. Айни кунларда ана шу аҳднинг устидан чиқиш учун қизғин кураш бормоқда.

Суратда: ижарачи Ғуломқодир Умиров.

М. МАХМУТОВ суратга олган.

● *Оҳангарон янгиликлари*

ЭГАЛАРИГА ТОПШИРИЛДИ

● ҚОРАХТОЙ қишлоғидаги эски масжид биноси ўтган вақт мобайнида хўжалик омборхонаси, ўғит сақлайдиган жой, кинохона вазифаларини ўтаб келган эди. Йиллар ўтиши билан қишлоқ фаоли, марҳум Қўчқор ака Нурмуҳаммедовнинг саъй-ҳаракати билан бу бино қайта таъмирланиб «Ёшлар уйи»га айлантирилган эди.

Яқинда қишлоқ ёшлари ўз ташаббуслари билан эски масжидни яна ўз эгалари-намозхон қарияларга топширдилар.

ЯНГИ УЙЛАР

● ТЕЛОВ қишлоғида бир неча оила «Ўзбекистон» давлат хўжалиги қуриб берган янги уйларга кўчиб кирди. Бу ерда қисқа муддат ичида ҳар бири икки оилага мўлжалланган олтита уй қурилиб, фойдаланишга топширилди. Уларнинг сони шу йилнинг ўзида ўнтага кўпаяди.

Худди шундай уйлар «Оҳангарон» давлат хўжалигида ҳам бунёд этилиб, ўн нафар оилага берилди. Бу ерда яна олтита янги уй-жой қурилиши бошлаб юборилди.

ЙЎЛЛАР ТАЪМИРЛАНМОҚДА

● КЎЧБУЛОҚДАГИ тоғ йўллари ўзининг ноқулайлиги билан одамларга қийинчилик туғдираётган эди. Қишлоқ кенгашининг қарори билан бу ерда барча катта кўчаларга асфальт ётқизилиб, анчагина серқатнов тоғ йўллари тартибга келтирилди.

Йўлларни таъмирлашда Сусам қишлоқ кенгашининг халқ ноиблари А. Эрматов ва маҳалла қўмитасининг раиси Ҳ. Асқаровлар ташаббускорлардан бўлишди.

САБЗАВОТ ДЎКОНИ

● НОҲИЯ марказидаги катта бозор ҳудудида жойлашган аввалги мебель дўконининг биноси таъмирланиб, сабзавот сотишга мослаштирилди. Дўкон ноҳия тайёрлаш муассасасининг ихтиёрида бўлиб, унга асосан бозор маъмурияти раҳбарлик қилади.

Дўконда савдо қилиш учун ҳозирдан эътиборан сабзавот етиштирувчи хўжаликлар билан шартномалар тузилмоқда.

СУВ СЕРОБ БЎЛАДИ

● ОҲАНГАРОНДАГИ «Водоканал» тизими ёз пайтларида аҳолини тоза ичимлик суви билан таъминлаш имкониятини анчадан бери излаётган эди. Ниҳоят бунинг учун маблағ топилди. Бу эса қўшимча иккита катта-катта сув сақлайдиган омборлар қурилишини бошлашга шароит яратди. Энди ҳатто июль ва август ойларида ҳам аҳоли уйларидаги сув қувурларида тоза ичимлик сув танқчил бўлмайди.

Мўмин ҚАЮМОВ.

БМТ БОШ КОТИБИ БУТРОС ГАЛИНИНГ АФҒОНИСТОНДАГИ ВАЗИЯТ ХУСУСИДАГИ БАЁНОТИ МУНОСАБАТИ БИЛАН ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ТАШҚИ ИШЛАР ВАЗИРЛИГИНИНГ

БАЁНОТИ

Ўзбекистон Республикаси Афғонистондаги можаро тинч бартараф этилишининг изчил тарафдори бўлиб келди ва ҳозир ҳам шунинг тарафдори бўлиб турибди. БМТ аъзоси бўлган ҳамда БМТ уставининг мақсад ва қоидаларига содиқ бўлиб қолаётган Ўзбекистон Республикаси Афғонистон муаммосини афғонларнинг ўзлари БМТнинг сулҳ ташаббуслари асосида ҳал этишлари керак, деб ҳисобламоқда.

Кейинги кунларда Афғонистонда ҳарбий сиёсий вазият чигаллашганлиги муносабати билан Ўзбекистон Республикаси жаҳон ҳамжамиятининг ҳавотирлигига қўшилади ва БМТ Бош котиби Б. Галининг Афғонистон хусусидаги Баёнотини қўллаб-қувватлашини изҳор қилади.

Ўзбекистон Республикаси бу ердаги можарони сиёсий воситалар билан ҳал этишдан бошқа йўл йўқ, чунки бу йўл хунрезлик ва зўравонликка чек қўйиш мақсадини кўзлайди, миллий ярашга, Афғонистоннинг бирлиги ва ҳудудий яхлитлигини сақлаб қолишга кўмаклашади, деб ҳисоблайди.

Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлиги.

● ҚУМРИНИСО Ҳосилова «Ғунча» тикувчилик фабрикасининг Паркентдаги филиалида 12 йилдан бери фидокорона меҳнат қилиб келмоқда. Ўз касбини пухта эгаллаган бу чевар ойлик топшириқларини 125 фоизга етказиб бажаряпти. Ишининг сифати ҳам яхши бўлмоқда.

Суратда: тикувчи Қ. Ҳосилова иш устида.

Сураткаш М. МАХМУТОВ.

Пиллачилик муаммолари

ҚАЙТА КЎРИБ ЧИҚИШ КЕРАК

ЎЗБЕКИСТОН Республикаси Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамасининг меҳнат жамоалари моддий манфаатдорлигини кучайтириш мақсадида 30 мартда чиқарган «Пахта, пилла, чорвачилик маҳсулотларининг харид нархларини ва пахта толасининг улгуржи нархларини ошириш тўғрисида»ги қарори халқ дилидаги иш бўлди. Зеро, ҳозирги иқтисодий шароитда мана шундай чора кўрилиши давр талаби эди. Жойларда бўлганимизда чорвадор ва пахтакорларнинг мазкур қарордан ғоят мамнун бўлаётганликларини кўраяпмиз. Бироқ, унда кўрсатилган пилла нархи пиллакорларимизни қониқтирадими ёки аксинча...

Қуйи Чирчиқ ноҳиясидаги пиллахонада бўлиб ўтган «кумуш тола» мутахассислари йиғилишида айтилган фикрлар ҳақиқатан бу соҳада ҳали бир қатор муаммолар мавжудлигини кўрсатди.

Бу йил ноҳияда 2600 қути ипак қурти боқилиши керак. Аммо ҳозир пиллахона хўжаликлар билан пилла етиштириш юзасидан шартномалар тузишда қийинчиликларга дуч келмоқда. Бунинг асосий сабаблари нарх ва солиқ масалаларидир. Чунки, харид нархининг камлиги, солиқнинг эса кўплиги, пировардида пиллакорга ҳеч нарса қолмаслигини билган хўжаликлар шартнома тузишга шошилмаяптилар. Мисол учун, дейлик, бир одам икки қути қурт уруғи парваришлаб 100 килограмм ҳосил топширди. У ҳосили учун бугунги оширилган нархда ўртача (бунга 1-, 2-, 3-нав, брак, қора пўчоқ, хуллас, ҳаммаси киради) ҳар килосига 32 сўм 18 тийиндан ҳақ олади. Яъни 3218 сўм. Шундан давлат қирқ фоиз солиқ ушлайди. Пиллакорга эса 2038 сўм қолар экан. Уни ҳам тўлиқ оладими? Йўқ, албатта. Оқибатда у етиштирган ҳар кило пилласига давлат 18—20 сўмдан пул берган бўлади. Чунки ундан яна тут барги қирқувчиларга, транспорт харажатига, тут кўчатлари сотиб олиш, етиштириш, ўғит, кўмир, қоғозга, темир сўриларга ҳам сарф қилиниши керак. Ҳозир кўмирнинг бир тоннаси 700 сўм. Қоғозники 26 минг сўм. Темир сўриларнинг бир комплекти 1100 сўм. Ана, энди чўтни олиб ҳисобланг. Бутун оила бир ой тортган азоби учун дарёдан томчи даромад олади, холос.

Аслида пилланинг ўртача таннархи 73 сўм, аммо ўтган йили ноҳиядаги «Победа» жамоа хўжалигида бу нисбатан 75 сўмни, Димитров номли жамоа хўжалигида эса 80 сўмни ташкил этди. Ҳозир нархлар барқарор эмас, ҳар куни ўзгариб турипти. Агар бензин, солярка янада қимматлашса, пилладан манфаатдорлик умуман йўқолади.

Бир грамм ипак қурти уруғининг нархи 80 сўмга, тушиб турса-ю, бир кило биринчи нав пилланинг нархи 45 сўм белгиланса... Ахир қарордаги нархларни бултургиси билан солиштирсангиз пахта саккиз баравар, пилла эса 1,6 баравар ошганлигига гувоҳ бўласиз. Нима, пилланинг меҳнати осонми? Гарчи у бир ойча давом этса-да, пиллакорнинг ҳаловатини ўғирлайди, машаққатли меҳнат қилишига тўғри келади.

Биз кўпинча пиллакор «палон кило пилла топшириб, фалон сўм олади» деб айтамиз. Аслида у бир ўзи меҳнат қилмайди-ку. Агар хонадонда ўн жон бўлса, ҳаммасини ҳам ишлатади. Энди бояги пулни ўн кишига тақсимлаб кўринг-чи?! Қанчадан тушаркан жон бошига?..

Ана шунда пилланинг олий нави 48 сўм, биринчи нави 45 сўм бўлди, деб дўппини осмонга отишга ҳожат қолмайди.

Йиғилишда сўзга чиққан Улуғбек, «Йўлбошчи», Энгельс номли жамоа хўжаликлари бригада бошлиқлари А. Қирғизалиев, Е. Укубоев, Т. Одилбековлар, Киров, «Юлдуз», «Заря коммунизма» жамоа хўжаликлари пиллачилик агрономлари И. Қаҳҳоров, З. Сандризаев, Х. Жабборовлар ана шу муаммолар ҳақида гапирди.

— Бугунги кунда ҳамма иқтисодчи, саводсиз одамнинг ўзи йўқ,— дейди З. Сандризаев сўзга чиқиб,— эндиликда колхозчилар фойдасиз соҳага қўл урадими? Ахир ҳар куни уйимизга келиб «нега пилланинг нархи талаб даражасида эмас?» деган саволни беришади. Бу масалани қайта кўриб чиқишни талаб қилишади. Дарҳақиқат, гўштнинг килоси 60 сўм, машаққатли меҳнат эвазига етиштириладиган «кумуш тола»нинг ўртача нархи бор-йўғи 32 сўм, тафовутни қаранг. Бу нарх ҳеч кимни қониқтирмайди.

Зиёвуддин аканинг гапларида жон бор. Ҳақиқатда ҳам пиллакор онахонимиз битта чит кўйлак харид қилиши учун 10 килограмм пилла топшириши лозим. Бешта шундай кўйлак учун ким бир ой жон койитади?

Хулоса қилиб айтганда, авваллари мустамлака эдик. Шунинг учун дардимизни ҳеч ким эшитмасди. Энди кимга тобеъмиз? Наҳотки ўзимиз етиштирган пиллага ўзимиз эркин нарх белгилай олмасак?..

Обид СЎФИХОНОВ,
журналист.

ХОРИЖДАН ХАБАРЛАР

АЪЗОЛИККА ҚАБУЛ ҚИЛИНДИЛАР

● БИРЛАШГАН Миллатлар Ташкилотининг Осиё ва Тинч океан учун иқтисодий ва ижтимоий комиссиясининг 48-сессиясида собиқ СССРнинг уч жумҳурияти — Озарбайжон, Қирғизистон ҳамда Туркманистон мазкур нуфузли минтақавий клуб аъзолигига қабул қилиндилар. Пекинда бўлиб ўтган ушбу сессияда яқин келажакда Қозоғистон, Тожикистон ҳамда Ўзбекистонни ҳам бу клубга аъзо қилиб олиш тўғрисида фикрлар билдирилди. Лекин, ҳозирча бу учликдан аъзоликка қабул қилиш тўғрисида бирон-бир илтимос билдирилмаганлиги қайд қилинди. Мутахассислар фикрича, мазкур олти жумҳуриятни аъзоликка қабул қилиш уларни Осиё-Тинч океан минтақасидаги иқтисодий ҳамжамиятга тортишда ижобий натижалар бериши мумкин. Сессия ишида БМТ Бош котиби Бутрос Галий иштирок этди.

ТАШРИФГА ЙЎЛ ОЧИЛМОҚДА

● ПОЛЬША жумҳурияти пойтахти — Варшавада собиқ СССР қўшинларини бу мамлакатдан чиқарилиши муносабати билан молиявий, мол-мулк ҳамда бошқа масалаларга тааллуқли ҳужжат имзоланди. Гарчанд, бу ҳужжат матни ҳали оммалаштирилмаган бўлса ҳам, гап асосан Шимолий қўшинлар гуруҳининг муқим мол-мулки ҳақида бораётганлиги маълумдир. Польша жумҳурияти ташқи ишлар вазирининг гапларига қараганда, қўшниларнинг узоқ туриши натижасида етказилган экологик зарарлар тўғрисида ҳали тўлиқ битимга эришилганича йўқ. Шундай бўлса ҳам юқорида қайд этилган ҳужжатнинг имзоланиши анчадан бери режалаштирилаётган Польша президенти Л. Валенсанинг Москвага қиладиган ташрифига йўл очиши мумкин.

ИСЛОМ РАҲБАРИ ҲУКМ ЭТИЛДИ

● ЖАЗОИР ҳарбий суди Ислом Қутқариш фронти ҳаракатига мансуб мутаассиблар раҳбари Муҳаммад Саидни ўн йил қамоқ жазосига маҳкум этиш ҳамда уни сиёсий ҳуқуқлардан маҳрум қилиш ҳақида ҳукм чиқарди. Ислом мутаассиблари раҳбари ўтган йилда ҳибсга олиниб, бироқ гаров эвазига қўйиб юборилган эди. Қизиғи шундаки, Муҳаммад Саид судга келмади. Ҳукм ғойибан чиқарилди.

КИМ ИР СЕН БАЁНОТИ

● «ВАШИНГТОН ТАЙМС» рўзномаси Корея Халқ Демократик Жумҳурияти президенти Ким Ир Сеннинг ўз мамлакати Америка Қўшма Штатлари билан дипломатик алоқалар ўрнатишга тайёр эканлиги тўғрисидаги баёнотини чоп этди. «Бизларнинг халқларимиз муносабатларида баҳор фасли бошланди,— деди Ким Ир Сен,— мен бизнинг пойтахтимизда тезроқ АҚШ элчихонасини очишни истар эдим». Мазкур баёнотда Ким Ир Сен Жанубий Кореяда ядровий қуроллар ишлаб чиқариш тўғрисидаги саволга жавоб бериб, бизнинг мамлакатимиз ҳеч қандай ядровий қуролга эга эмас, устига устак мен бизларга ҳеч қанақа ядровий қурол мутлақо керак эмас, деб айтишим мумкин, деди.

КЎЧИБ ЎТИШ КЕЧИКТИРИЛМОҚДА

● БУНДЕСТАГНИНГ махсус комиссиясида Германия Федератив Жумҳурияти пойтахтини Бонндан Берлинга кўчиришга тааллуқли бўлган айрим молиявий маълумотлар эълон қилинди. Янги бинолар қуриш, ҳукумат аъзолари учун жой танлаш, шох кўчалар ҳамда тоннеллар ўтказиш учун тахминан 50 миллиард марка талаб этилади. Маълумки, ўтган йил 20 июнида ГФЖ парламенти мажлисида пойтахтни Берлинга кўчириш масаласи кенг муҳокама қилинган эди. Оммавий ахборот воситалари шарҳчилари кўчиш ишлари яқин пайтда бошланиши мумкин, деб ўйлаган эдилар. Лекин, ҳозирги ҳисоб-китобларга қараганда, пойтахт 2002 йилдан аввал кўчиб ўтмаса керак.

ЖОСУСЛИКДА АЙБЛАНМОҚДАЛАР

● БЕЛЬГИЯ давлат адлия ходимларидан бири хавфсизлик хизмати томонидан ҳибсга олинган тўрт нафар бельгиялкнинг Россия фойдасига жосуслик ишларини амалга оширганликларини тан олишганлигини хабар қилди. Улар узоқ йиллар мобайнида Россияга маҳфий маълумотларни етказиб бериб турганлар. Бу тармоқнинг бешинчи аъзоси — италиялик муҳандис ўзига қўйилган даъвони рад этди. Ахборот воситалари мухбирларининг қайд этишича, собиқ ДХК разведкачиси Владимир Коноплев у томонга қочиб ўтиб, АҚШ Марказий Разведка Бошқармасига Россия агентлари тўғрисидаги маҳфий маълумотларни бергач, бельгиялик агентлар фош қилинган бўлиши мумкин.

АҚШ ТАН ОЛДИ

ИТАР-ТАСС мухбирининг хабар беришига қараганда, Америка Қўшма Штатлари собиқ Югославия Федерациясининг жумҳуриятлари — Хорватия, Словения, Босния ва Герцеговинанинг мустақиллигини тан олди.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» ЎЗ МУШТАРИЙЛАРИ ҲУЗУРИДА

«Меҳр — кўзда!» — дейди доно халқимиз. Албатта, юз амри ширин экани рост. «Тошкент ҳақиқати» рўзномаси бир гуруҳ ижодий ходимлари билан Зангиота ноҳиясидаги Й. Охунбобоев номли 8-ўрта мактаб муаллимлик жамоаси, ўқувчиларининг шу йил 16 апрель куни бўлиб ўтган учрашуви юқорида айтилган фикрлар нақадар ҳаққоний эканлигига мисол бўла олди. Мазкур учрашувда рўзноманинг бир гуруҳ ижодкорлари, шунингдек, Назарбек қишлоқ шўроси раисининг ўринбосари Н. Салоҳова, вилоят халқ таълими бошқармаси бошлиғининг биринчи муовини П. Ҳатамов, Назарбек қишлоғи уруш ва меҳнат фахрийлари раиси Р. Азимов, участка милиция вакили Ш. Тошмуҳамедов, мактаб кенгаши раиси Б. Есбўтаев, ота-оналар қўмитаси раиси А. Қосимов, мактаб маъмурияти, муаллимлар жамоаси ва юқори синфлар ўқувчилари қатнашдилар.

Сўзга чиққан мактаб директори М. Иброҳимов йиғилганларга меҳмонларни таништиргач, мактаб ҳақида умумий маълумот берди:

— 2300 нафарга яқин ўқувчиси бўлган мактабимиз, — деди М. Иброҳимов, — жами 76 та синфдан иборат. Яқинда яна икки қаватли қўшимча бино ишга тушди. Шу бино остида ўнта хонадан иборат ўқув устахоналарини жойлаштирганмиз. Ўқувчилар бу ерда тракторчилик касби, автомобиль тузилиши бўйича таҳсил оладилар. Ўз гулхонамиз мавжуд.

Шундан сўнг рўзномада кўтарилаётган мавзулар хусусида муштарийлар билан суҳбат давом этди. Кўпроқ ҳозирги ёшлар одоби ва унинг матбуотда ёритилиши ҳақида фикрлар билдирилди.

— Рўзномалар нархи қимматлашиб кетди, — деб бошлади ўз сўзини С. Мусаев, — бунинг асосий сабаби қоғоз нархининг кескин кўтарилиб кетганидадир. Бир дона рўзнома 1 сўму 6 тийин билан тайёр бўлмоқда. Бундан ташқари почта хизмати учун яна қўшимча талайгина ҳаражатлар ҳам бор. Лекин шундай қийинчиликларга қарамай фаолиятимизни сусайтирганимиз йўқ. Имкони борича рўзномамизда қизиқарли, бой мақолаларни чоп этишга интилмоқдамиз. Айниқса, ҳозир аҳлоқ-одоб масаласи бош мавзу бўлиб турибди.

— Дарҳақиқат, — деди рўзнома бўлим мудири Д. Саидов, — шу боисдан ҳам бошқа нашрлар орасида «Тошкент ҳақиқати» биринчилардан бўлиб миллий қадриятларни алоҳида бўлим сифатида ташкил этди. Ўнлаб йиллар давомида қаҳрамон аждодларимизни босқинчи деб, ўзимизни эса босқинчининг авлоди дея камситдилар. Ваҳоланки, ҳақиқатга тик қаралса, биз ўзбеклар маънавий бой, юксак маданиятли халқмиз.

Махсус мухбир З. Жўраева шу куннинг долзарб муаммоси бўлган хотин-қизлар турмуши, уни яхшилашга ҳисса қўшиш мақсадида алоҳида «Аёл олами» саҳифаси ташкил этилганлиги, мазкур йўналишнинг асосий мақсади ҳақида батафсил сўзлади.

Шундан сўнг сўзга чиққан П. Ҳатамов халқ таълими хусусида фикр юритиб, ҳозирги ёшлар тарбиясидаги айрим салбий кўринишлар ҳақида гапирди.

— Бунинг илдизи аввало йиллар давомида зўрлаб тиқиштирилган нотўғри таълим-тарбия усулидадир, — деди у. — Энди миллий мактаб ҳақида фикрлар айтилаяпти. Миллий мактаб деганда шаклан эмас, мазмунан миллийликни тушунмоқ зарур.

Сўзга чиққан Н. Салоҳова, Р. Азимов, Ш. Тошмуҳамедов ҳам ёшлар тарбияси тўғрисида ўз мулоҳазаларини баён қилдилар.

— «Одобнома» фани муаллимаси М. Каримжонова, мактаб ёш мухбирлар тўгараги раҳбари А. Ғиёсова ўз иш жараёнларида «Тошкент ҳақиқати»да чоп этилаётган мақолалар асосий дастур бўлаётганини алоҳида миннатдорчилик билан баён этдилар.

Ўқувчилардан М. Мирҳожиева, О. Яҳёева Алишер Навоий ижодидан ғазаллар ўқишди.

Йиғилганлар ўзларини қизиқтирган кўпгина саволларга жавоб олдилар.

Д. ЭГАМБЕРДИЕВ.

СУРАТЛАРДА: учрашувдан лавҳалар.

Даврон АҲМАД олган суратлар.

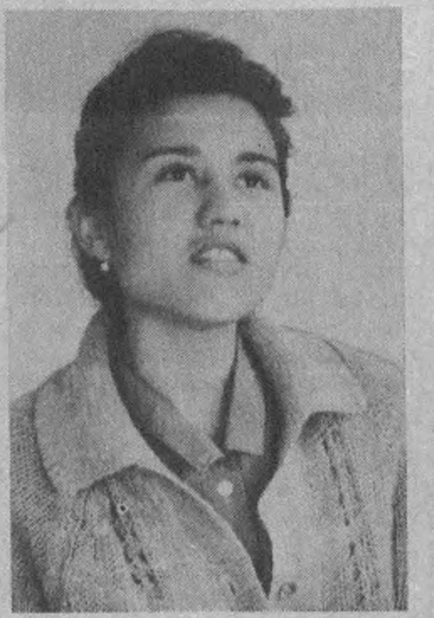

МЕҲР - МУРУВВАТЛИ БЎЛАЙЛИК

Халқимизнинг жуда қадим-қадимлардан давом этиб келаётган анъаналаридан бири муҳтожларга мурувват кўрсатишдир. Ёдимда бор, ёшлигимда отам оилада тузукроқ овқат қилинган куни: «Онаси, қўшниникига ҳам чиқарвор, болалари етим, савоб бўлади», дея тайинлардилар. Бундай олганда ўзимиз ҳам ўртача яшардик, лекин ортиб кетмасакда оиламиз хайрли ишлардан четда турмасди. Кейинроқ ўйласам, ота-боболаримиздан қолган бу удум ночор-ногиронларга мадад тарзида зарур эди. Эндиликда саҳоватпешалик турмуш тарзимиздан қатъий ўрин олди. Чунки иқтисодий тангликнинг ҳозирги шароитида ёрдамга муҳтожлар сони анча кўпайди. Хусусан, Чирчиқ шаҳрида пенсионерлар, кўп болали оилалар, ўта кам таъминланганлар сони 30 минг кишини ташкил этади. Шулардан 2815 нафари ногиронлик нафақаси билан яшайди. Кўп болали оилалар сони 2 мингдан зиёд, энг кам нафақа олувчилар эса 3 ярим минг кишидан иборат. Ёрдамга муҳтожлар деб ҳисоблайдиган табақамизда 466 нафар Улуғ Ватан уруши ногирони, 450 нафар болалигидан мажрух бўлиб қолганлар бор.

Кўриниб турибдики, бу кишиларнинг умр кечириши, айниқса бозор иқтисодиёти муносабати билан мушкуллашди. Лекин шаҳарда бундан икки йил аввал ташкил этилган «Меҳр-шафқат ва саломатлик» жамғармаси имконият борича бундай кишиларга кўмаклашмоқда, уларни тангликдан халос этишга интилмоқда.

Бир нарсани мамнуният билан таъкидламоқчиман. Чирчиқда бу жамғармага ҳисса қўшмаган бирон корхона қолмади. Ана шу хайрли ишнинг олдинги сафида катта ҳаёт тажрибасига эга бўлган раҳбарлар — Электркимё саноати бирлашмасининг бош директори П. Юсупов, Ўзбекистон ўтга чидамли ва қийин эрийдиган металлар комбинати директори В. Пак, Ўзбеккимё машинасозлик заводи директори В. Волгин, «Транспорт бирлашмаси» директори В. Саримсоқовлар турдилар. Муҳтож оилалар, ёлғиз кишиларни муҳофаза этишда Чирчиқ қишлоқ хўжалиги машинасозлиги, «Ғунча» фабрикаси, пойафзал фабрикаси, «Сантехмонтаж» бошқармаси каби йирик корхоналарнинг раҳбарлари

САҲОВАТ — БУЮК ФАЗИЛАТ

— А. Дугаев, Т. Люкшина, Д. Нувазов, В. Попов сингари қалби инсонга меҳр билан тўлган жонкуярларнинг ҳиссаси катта эканлигини ҳам таъкидламоқчиман. Улар бошлиқ корхоналар жамғармага пул ажратишдан ташқари кексалар, ногиронларнинг саломатликларини мустаҳкамлаб олишлари учун дам олиш уйлари, санаторийларга йўлланмалар сотиб олиб бермоқдалар.

Кишилар бошига ташвиш тушганда ҳамиша ёнма-ён турадиган «Қизил ярим ой жамияти» шаҳар бўлимининг жамғармасини шакллантиришда ҳам ана шу корхоналар ёрдам қўлини чўзаётирлар.

Гап инсонийлик, саҳоват устида борар экан, етим-есирларга бўлган шафқат туйғуси алоҳида ўрин тутади. Гоҳо кексалар билан шу мавзуда суҳбатлашиб қолганимда: «Ўғлим, етимларнинг кўнглини олган киши икки дунёда ҳам кам бўлмайди, уларнинг кўнглини олаверинглар», деб тайинлашади. Биз шаҳримиз ҳудудида жойлашган 14-болалар уйидаги ота-она меҳрига зор фарзандларга узлуксиз ҳам моддий, ҳам маънавий ёрдам кўрсатишга ҳаракат қиляпмиз. Яқинда фармойиш билан ана шу муассасага ва кам таъминланган пенсионерларга мадад учун 100 минг сўм қўшимча маблағ ажратдик. Бундан ташқари, болалар уйи ва мактаб-интернатга иккитадан палос туҳфа этилди. Деярли барча корхоналар, шаҳар савдоси идораси ва бир қатор ташкилотлар болалар уйи эҳтиёжларини қондиришда фаоллик кўрсатиб келмоқдалар.

Албатта, меҳр-шафқатимиз фақат ўз атрофимиздагина бўлиб қолаётгани йўқ. Биз республикамиз ҳудудида ҳам ночор ҳаёт кечираётганлар, Улуғ Ватан уруши, афғон уруши туфайли шифтга кўз тикиб ётган майиб-мажруҳлар, фақат пенсия пули билан учма-уч яшаётган қариялар борлигини ҳам биламиз. Уларни қўллаб-қувватлашдек, савобли ишга ўз улушимизни қўшиб келяпмиз. Бу йилнинг ўзида ана шулар учун жамғармага 200 минг сўм пул ўтказдик. Бу, албатта, чегара эмас. Саҳоват кўрсатиш туйғуси — бу белгиланган режани бажариш иши эмас, у кўнгиллардан — кўнгилларга узатиладиган инсон меҳрининг қайноқ тафтидир. Мурувватли одамлар бор экан, бу ҳарорат сўнмайди, аксинча алангаланиб боради.

Донийр АЗИЗХЎЖАЕВ,
Чирчиқ шаҳар ҳокими.

АЙЛАНМА ЙЎЛ КЕРАК

ВИЛОЯТИМИЗНИНГ жануб қисмида жойлашган Бекобод йирик саноат шаҳри бўлиб, унинг ҳудудида ўнлаб корхоналар, қурилиш, автотранспорт ташкилотлари ишлаб турипти. Улар шаҳар-атроф муҳитини ифлослантирувчи манбалар ҳисобланади. Шунинг учун ҳам шаҳар ҳамон экологик жиҳатдан аянчли аҳволдадир. Бунинг устига унинг ўсимликлар дунёси ҳам нисбатан кам ва камбағал.

Бу ҳам майли. Шаҳарда экологик аҳволнинг ёмонлашишига олиб келаётган бошқа сабаблар ҳам бор. Улардан бири автотранспортдир. Биз бунда шаҳар автотранспортини назарда тутаётганимиз йўқ. Маълумки, Бекобод жумҳуриятимизнинг бошқа вилоятлари, ҳатто қатор қардош жумҳуриятларни боғловчи йирик транспорт узели ҳам ҳисобланади. Қисқа муддатда олиб борилган кузатишлар шуни кўрсатдики, қўшни шаҳарлар ва вилоятлардан ўтадиган транспорт воситалари барча автомашиналарнинг учдан икки қисмини ташкил этар экан.

Улар шаҳар атмосферасини ифлослантиришга ўз «ҳисса»ларини қўшмоқдалар. Буни бартараф этиш шаҳар ҳавосининг анча тоза бўлишига олиб келади. Шунинг учун ҳам айланма йўл қурилиши масаласини ҳал қилиш лозим.

Шаҳар табиатни муҳофаза қилиш қўмитаси бундай йўл қурилиши масаласини бир неча йилдан бери кўтармоқда. Ундан шаҳар ҳокимлиги ҳам хабардор. Бироқ бу масала ҳамон ижобий ҳал қилинмаяпти. Тўғри, бунинг учун анчагина маблағ талаб қилинади. Уни топиш имкониятларини қидириш керак. Йўл қурилиши экологик аҳволни кескин яхшилашини ҳисобга олсак, бундай ҳаражатдан қочмаслик лозим. Чунки ўтаётган автотранспорт шаҳардаги барча саноат корхоналарига нисбатан ҳам кўпроқ зарарли моддаларни чиқармоқда.

Шаҳарда экологик аҳволни яхшилашга ёрдам берадиган яна бир муаммони ҳал қилиш вақти келди. 80 мингдан ортиқ аҳоли яшайдиган Бекободда канализация тармоғи нисбатан жуда суст ривожланган. Унинг ҳудудидаги кўпгина қўрғонлар ва даҳаларда бундай тармоқлар қурилмаган. Шаҳарнинг жанубий саноат минтақасида канализация тармоғини қуриш масаласи ўн йилдан ортиқроқ вақтдан бери пайсалга солиб келинаётган эди. Бугунга келиб муайян силжиш бўлганлигини таъкидлаш лозим. Улушли асосларда лойиҳа яратилди. Бунинг учун ҳақ тўланди. Энди ҳамма гап шу лойиҳани тезроқ амалга оширишга киришишдадир. Албатта, у бу йилдан қолмаслиги керак.

Ўсимликларнинг экологик аҳволга ижобий таъсир қилиши ҳаммага маълум. Лекин шундай бўлишига қарамай Бекободнинг яшил бойликлари ниҳоятда камдир. Жон бошига ҳисоблаганда у нормадагига умуман яқин келмайди. Шундай бўлгач, шаҳар ҳудудида боғроғлар, дарахтзорлар ташкил этишни кучайтириш лозим. Амалда шундай бўлмаяпти. Ҳар йили баҳорда кўкаламзорлаштириш мавсумида минглаб дарахт кўчатлари ўтқазилади. Лекин уларнинг кўпчилиги қуриб қолади. Сабаб вақтида қаралмайди ва суғорилмайди. Айниқса, бу янги даҳаларда кўзга ташланади. Шаҳар Сирдарё ёқасида жойлашган бўлса ҳам сувга ёлчимайди.

Шаҳарнинг экологик муаммоларини фақат шулар билан чеклаб ўтиш мумкин эмас. У жуда кўп ва хилма-хилдир. Жилла қурмаганда ҳар йили шундай муаммоларнинг иккита-учтасини ҳал қилиш яқин келажакда шаҳарнинг экологик ҳолатини анча яхшилашга олиб келган бўлур эди. Бунинг учун зарур бўлган маблағ ва меҳнатни аямаслик керак. Корхоналар ва ташкилотларнинг бу муаммоларни ҳал қилишда улушли қатнашишини йўлга қўйиш лозим. Қисқаси бу хайрли ишга киришиш, уни аста-секин бўлса ҳам амалга ошириб бориш даркор.

И. РАҲМАТОВ,
Бекобод шаҳар табиатни муҳофаза қилиш қўмитаси раиси.

МАНФААТЛАРИМИЗ МУШТАРАК

ҚЎШМА КОРХОНА ИЧКИ ВА ТАШҚИ БОЗОР УЧУН ИШЛАМОҚДА

БУ ҚЎШМА корхона «Совавстротекстиль» деб аталади. У 1990 йилнинг ёзида Ангрен шаҳрида барпо этилди. Июнь ойида бош ишлаб чиқариш биноси ва бошқа иморатларни қуришга киришилди. Август ойида эса бу саноат комплекси ўзининг дастлабки маҳсулотини берди. Калта камзуллар, шимлар, юбкалар хориждан келтирилган жинси газламасидан тайёрлана бошланди. Дастлаб 9 турдаги маҳсулотни ишлаб чиқариш ўзлаштирилди. Ҳозирги вақтга келиб эса кийим-кечаклар турлари кенгайиб 65 тага етди. Улар ички, шунингдек, ташқи бозорларда сотилмоқда. Ҳамма жойда корхона буюмларини кўплаб харид қилмоқдалар.

— Ҳа, кўплаб харид қилмоқдалар. Чунки жамоамиз ишлаб чиқараётган маҳсулот ўз сифати жиҳатидан Ғарбий Оврўпо ўлчамларига тўғри келади ва рақобат қила олади, — деди Совет томонидан қўшма корхона директори Владимир Уткин.

Илгари у жумҳурият монтаж ва махсус қурилиш ишлари вазирлиги бош илмий-техника бошқармаси бошлиғининг ўринбосари бўлиб ишлаган ва бошқа вазифалар қаторида ташқи иқтисодий алоқаларга ҳам раҳбарлик қилган.

— Ангренликлар меҳнати натижалари ғарб пештахталарида ҳам ётиб қолмаяпти ва унга бўлган талаб каттадир, — дейди В. Уткин, — Бунда мен, аввало, Австрия, Италия ва Германияни назарда тутмоқдаман. Ҳозирча ишлаб чиқариш ҳажми ва унинг сотилиш нархи ҳақида очиқ бир нарса демоқчи эмасман. Бунинг учун ҳали вақт бор. Лекин шуни айтмоқчиманки, корхонамиз юксак даражада рентабеллидир. Лойиҳа қувватлари ишга тушгандан кейин бир неча ой давомида тўла ўзлаштирилди. Биз бозорни ҳисобга олган фирманинг ҳамма кўрсатмаси бўйича ишламоқдамиз.

— Албатта, корхонани лойиҳалаш ва қуришдан олдин икки томонлама музокаралар олиб борилган бўлса керак? Кўндан-кўп масалалар ҳал қилингандир? Улар асосан нималардан иборат бўлган? Нима сабабдан енгил саноат қўшма корхонаси учун кўмирчилар ва энергетиклар шаҳри бўлган Ангрен танланди.

— Австриянинг жаҳонда машҳур Б. А. М. М. «Текстильхайдельсгезе л ь ш а ф т» фирмаси биринчи бўлиб бизда қўшма корхона барпо этиш истагини билдирди. Ҳа, аслини олганда у ташаббускор бўлди. Кейинчалик қўшма корхонанинг ҳам таъсисчиси бўлди. Австрия томонидан Ангрендаги қўшма корхона бош директори бўлган фирманинг кичик Президенти М. Абрамов ўтмишда собиқ СССР фуқароси эди. Биз томонимиздан эса «Узстальконструкция» трести таъсисчи бўлди. Бу трест бошқарувчиси В. Левицкий қўшма корхонани тез ва сифатли қуришга кўп куч-ғайрат сарфлади. Ангреннинг танланишига келганда шуни айтиш керакки, у йирик саноат имкониятларига эга бўлган шаҳардир, айни вақтда ишчи кучи ортиқча, Тошкентга яқин туради.

— Республика миқёсидаги монтаж ташкилоти билан тамомила бошқача тармоқ корхонаси ўртасидаги ўзаро ҳамкорликда қандай умумийликлар бўлиши мумкин, шуни тушунтириб беринг-чи?

— Юзаки қараганда улар ўртасида ҳеч қандай яқинлик йўққа ўхшайди, албатта. Бироқ ҳамкорлик қилиш имкониятлари қидириб топилди. Бу ҳамкорлик қўшма корхона тимсолида бундан буён ҳам давом этиши турган гап. Ҳамма гап шундаки, юқоридаги трест хорижий фирма билан тузилган шартнома шартларига мувофиқ комплексни қуриш масъулиятини ўз зиммасига олди. Бунинг устига қурилиш учун зарур бўладиган металл конструкциялари ва йиғма темир-бетон буюмларини ҳам тайёрлашга ваъда берди. Қурилиш муддатлари келишиб олинди. Трест жамоаси ўз ваъдасига вафо қилди. Қисқа муддатда биз учун ноёб бўлган қурилиш барча зарур нарсалар билан бутланди ҳамда орадан икки ой ўтар-ўтмас катта ўлчамдаги ишлаб чиқариш биноси қад кўтарди. Айни вақтда Австрия, Италия, Германия ва Испаниядан келтирилган асбоб-ускуналарни ўрнатиш ҳам жадал олиб борилди. «Узбекшахтострой» трести барча умумий қурилиш ишларини барвақт уддалади. Эндиликда «Узстальконструкция» трести корхонанинг таъсисчиси сифатида унинг ишлаб чиқариш фаолиятидан кўрилаётган фойданинг муайян қисмини олмоқда.

— Қўшма корхонанинг меҳнат жамоаси олаётган иш ҳақи миқдори қандай бўлмоқда? Бошқа имтиёзлардан ҳам фойдаланишяптими?

— Ҳозирги вақтда корхонада иш икки сменада ташкил этилган. 220 нафар ишчи-хизматчи меҳнат қилмоқда. Уларнинг кўпчилигини Ангрен, Дукентда истиқомат қилувчи ёшлар ташкил этишади. Албатта, улар касбни шу ерда хориждан келган устозларидан ўрганишди, ишлаб чиқариш таълими курсларида ўз маҳоратларини оширишди. Фидокорона ва сифатли меҳнатдан яхши манфаат ҳам кўришмоқда. Ишчи-хизматчиларнинг иш ҳақи шаҳардаги бошқа саноат корхоналаридагига нисбатан ўртача 50 фоиз кўпдир. Аниқроқ қилиб айтганда, икки минг сўм атрофида бўлмоқда. Фақат шу билан чекланиб қолмаяпти. Уларнинг турмуш шароитлари даражасига ижобий таъсир қилувчи бошқа омиллар ҳам бор. Масалан, овқатланишни олиб кўрайлик. Биринчи ва иккинчи сменада меҳнат қилаётган ишчи-хизматчилар бепул тановул қиладилар. Уларнинг ҳар бири учун ҳар гал сал кам 15 сўмдан сарфланмоқда. Ўзимизда озиқ-овқат ва саноат маҳсулотлари билан савдо қилувчи магазин ишлаб турибди. Бу ерга камёб маҳсулотларни кўпроқ келтиришга ҳаракат қиламиз. Қўшма корхонамиз автобуслари кишиларни корхонага ишга олиб келади ва уйга олиб бориб қўяди. Бунинг учун ҳеч қандай ҳақ олинмайди. Ҳар бир ишловчи ҳар кварталда бир марта улгуржи нарх бўйича замонавий бўлган у ёки бу кийимлар комплектини олиш ҳуқуқига эга. Ҳатто, болалар учун мўлжалланган кийимларни ҳам харид қилишлари мумкин.

— Қўшма корхона фаолиятида қийинчиликлар, камчиликлар бўлмаяптими? Гапингизга қараганда, бундай муаммолар йўққа ўхшайди? Аслида-чи?

— Ишлаб чиқариш бўлганидан кейин муаммолар ҳам бўлади, албатта. Бизда ҳам бор улар. Яширишнинг ҳожати йўқ. Айрим вақтларда моддий-техникавий таъминот — хом ашё ва материалларни, бутлаш деталларини хориждан келтириш билан боғлиқ бўлган муаммоларни ҳал қилишга тўғри келмоқда. Чунки, улар Европадаги кўпгина мамлакатлардан олинади. Масалан, жинси газламаси Италия ва Бельгиядан, фурнитура (тугмалар ва бошқалар шуйдай майда-чуйда қўшимчалар) эса Италия ва Германиядан, ип Исроилдан... келтирилади. Лекин шуниси диққатга сазоворки, пайдо бўлган муаммолар зудлик билан ҳал қилинади ва ҳеч вақт у зиддиятлар ва қарама-қаршиликларга олиб бормайди. Ҳар бир томон бошқа томон олдидаги ўз масъулиятини чуқур ҳис қилади, шериклик тартиб-қоидасини ҳурмат қилади. Чунки биз каби ҳар бир фирма ҳам аниқ ишлашдан моддий манфаатдордир. Ҳа, ҳамма манфаатларимиз муштаракдир.

— Қўшма корхона маҳсулотига, айниқса, ички бозордаги талаб кучайиб бораётганлиги маълум. Шу муносабат билан кўплаб харид қилинаётган бундай маҳсулотлар ишлаб чиқариш ҳажмини ошириш масаласи назарда тутилмаяптими?

— Фирмада ҳам, бизда ҳам маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтириш истаги бор. Янги, ҳозирги ишлаб турганидек ишлаб чиқариш биносини барпо этиш ҳисобига маҳсулот тайёрлашни кенгайтириш назарда тутилмоқда. Бунинг учун ҳудуд бор. Пудратчиларга келганда албатта, ўзимизнинг эски ҳамкорликдаги меҳнатда синалган шерикларимиз — трестлар бўлади. Қурилишни кенг йўлга қўйиш учун олдидан бошқа бир янада муҳимроқ вазифани ҳал қилиш керак. Таъсисчилар хориждан келтириладиган жинси материали ўрнига маҳаллий материални ишлатиш лозим, деган хулосага келдилар. Бундай газламани ишлаб чиқаришни бизда ўзлаштириш мумкинми? Маълум бўлишича, қўлимиздан келар экан. Аниқроқ қилиб айтганда Тошкент тўқимачилик комбинати бу соҳада итальян фирмаси билан ҳамкорлик қилади. Бунинг учун шартнома тузилди; унда қўшма корхонани ташкил этиш назарда тутилади. Шундай корхона барпо этилиб, жинси газламасини ишлаб чиқариш ўзлаштирилгач, биз ҳам янги қувватларни барпо этишга киришамиз, албатта.

Суҳбатни «Тошкент ҳақиқати»нинг жамоатчи мухбири Н. АХМЕТОВ олиб борди.

МАҲАЛЛА ҚЎМИТАЛАРИДА

ИШБИЛАРМОН БОШ БЎЛГАЧ

БУГУНГИ кунда маҳалла қўмиталарининг роли ортиб бормоқда. Бу қўмиталар мавжуд ижтимоий муаммоларни ҳал этишда, одамларнинг бошини қовуштиришда, турли миллий анъаналаримизни, меҳр-оқибатни тиклашда жуда катта ишлар қилмоқда. Илгарилари бетинч ҳисобланган Зангиота районидаги Назарбек қишлоғига ҳам ишбилармон Содиқ ака Маҳамаджонов бош бўлди-ю, маҳаллага файз кирди. Унинг саъй-ҳаракати билан тартиб-интизом ўрнатилди. Тўй-ҳашамлар изга тушди.

Содиқ ака аввало халқнинг талабини районидаги мутасадди ташкилотларга етказди. Улар билан ҳамкорликда фаол ҳаракат қилди. Энг танқис бўлиб турган ичимлик суви олиб келинди. Бир ёнса бир ўчиб турадиган электр чироқлари таъмирланди. Хонадонларга табиий газ қувурлари тортилди. Кўчалар асфальтланди. Яқиндагина 400 хўжаликка хизмат кўрсатадиган янги озиқ-овқат дўкони иш бошлади.

Маҳаллада Наврўз айёми ҳам катта тантана қилинди. Шу куни дошқозонларда миллий таомларимиз сумалак, ҳалим пиширилди. Маҳалла аҳлига ош тортилди. Бу ишларнинг ҳаммасида Содиқ Маҳамаджоновнинг ўзи бош-қош бўлди. Бугун маҳаллада ким билан суҳбатлашманг, Содиқ ака бошчилигидаги маҳалла қўмитаси фаоллари ҳақида илиқ гапларини эшитасиз. Дарҳақиқат, ишбилармон бош бўлса ҳар қандай муаммо ҳам ўз ечимини топиб, маҳалла фаровонлашаверади.

И. СУЛТОНОВ.

ХОРИЖИЙ ЎҚУВ ДАСТУРИ

ТОШКЕНТ молия олийгоҳи Американинг машҳур корпорацияларидан бири сифатида кенг танилган «Жуниор ачивминт» билан илмий-амалий ҳамкорликни йўлга қўйди. Ана шу корпорация томонидан тайёрланган ўқув дастури иқтидорли ёшларга билим беришда муҳим аҳамият касб этди. Ушбу дастурда иқтисодиёт асослари юзасидан машғулотлар олиб боришга қаратилган илғор тажрибалар умумлаштирилган. Шу боис олий ўқув юртида бу таълимий йўналиш ўзига кенг йўл топди.

Олийгоҳ ташаббуси билан пойтахтнинг Киров районидаги 4-мактаб ҳузурида махсус лицей ташкил қилинган эди. Энди бу даргоҳда ҳам корпорациянинг фойдали ўқув дастури асосида машғулотлар олиб бориладиган бўлди.

А. АЛИЕВ.

● *ЁН ДАФТАРДАН*

ИМКОНИЯТ

УНИ КИМ ҚАНДАЙ ТУШУНАДИ?

Яқинда ён дафтаримни варақлаётиб Тошкент ноҳиясида йил якунига бағишланган йиғилишда қатнашганимда қайд қилинган рақамлар, гап-сўз, мулоҳаза, фикрларга кўзим тушиб қолди: «ноҳия 76 минг тонна сабзавот етказиб бериб, режасини уддалади. Лекин, халқ хўжалиги тармоқларининг ҳали кемтик жойлари кўп. Айниқса, қишлоқ хўжалигида. Помидор ҳосили яхши бўлмаяпти. Узум режаси бажарилмади ва ҳоказо... Сабаби — ҳар йили айтиладиган баҳоналар ва гаплар. Мажлисбозлик деҳқоннинг, қишлоқ аҳлининг меъдасига қанчалик теккан бўлса, дадил айтиш керакки, даладаги иш усуллари ҳам шунчалик эскириб, эндиликда ярамай, иш бермай қолди. Янгича яшаб, янгича фикрлаб, янгича ишламасак, бўлмайди энди. Акс ҳолда қанчалик ҳаракат қилганимиз билан ҳаммом эскичалигича, тос эскичалигича қолаверади».

...Ана шу мушоҳадалардан хулоса чиқариб, ҳисобот қораламасини тайёрлаб, ҳатто, мақолага сарлавҳа ҳам ёзиб қўйган эканман. Бироқ, ўзимга боғлиқ бўлмаган сабаб билан бу ишни охирига етказаолмадим. Эсимда, ўша йиғилишда ноҳиянинг энг каттаси билан баъзи хўжалик раҳбарлари-ю, мутахассислари ўртасида биз доимо ва ҳар бир йиғилишда қайта-қайта таъкидлаб, гапириб келаётган имконият ҳақида, уни ким қандай тушуниши ҳақида ғоятда мантиқли ва қизиқ саволлар, жўяли ва жўясиз жавоблар, қисқаси, ибратли мусоҳаба бўлиб ўтган эди. Бу ҳақда кеч бўлса-да, ёзилса фойдадан ҳоли бўлмас, деган ниятда қораламани таҳрирлаб, қўшиб-чатиб, сайқал бериб, оққа кўчириш ва иложи бўлса ундан фойдаланиш мақсадида қўлимга қалам олдим.

ХАШАК ОЁҒИНГИЗ ОСТИДА-КУ!

ХЎЖАЛИК раҳбари нолиб, астойдил куюниб, ҳасратидан чанг чиқиб гапирмоқда. Чорвани юритиш қийин бўляпти. Хашак етишмаяпти. Буни ўзларингиз ҳам яхши биласизлар. Еримиз жуда кам-да. Чорва эса кўп.

— Ҳай, майли. Қани айтинг-чи, ўша бор ердан қандай фойдаланяпсиз?

— Иложи борича унумли фойдаланишга ҳаракат қиляпмиз.

— Афсуски, ундай эмасда.

— Эсингиздами, ёз ойи бошланган дамларида биз сиз билан биргаликда дала айлангандик. Помидор экиб қўйилган пайкалларни кўздан кечиргандик. Ҳосил йиғиштириб олинган эди чамамда. Кўчатлар сийрак бўлиб қолганидан ҳаммаёқни тизза бўйи ўт босиб ётарди. Энди-ку, помидордан умид узгансизлар. Тўғрими? Ҳа, тўғри дегандингиз. Бўлмаса, мана бу ҳашакни ўриб олинглар. Бундай пайкаллар анча гектарни ташкил қилади-ку. Ҳисоблаб кўринг, қанча ҳашак чиқади? Сизлар бўлса, ҳашак етишмайди деб бу вилоятдан у вилоятга ҳаллослаб югуриб юрасизлар. Ахир, ҳашак оёғингиз остида-ку! Ёки менинг гапим нотўғрими? А, лаббай? Нима дейсиз? Нега индамайсиз?

Раҳбар бу саволлар олдида довдираб қолди.

— Ўтган ишлар сабоқ бўлиши керак. Келаси йил ҳам шундай муаммолар кўндаланг бўлмайди, деб кафолат беролмаймиз. Ҳозирдан бу ҳақда ўйлаш керак...

САБОҚ БЎЛМАБДИ-ДА!

РЕЖАДАГИ сут соғиб олинмаётганлиги ҳақидаги ахборот ҳеч кимни қаноатлантирмади. Раисга бирин-кетин савол берилди.

— Нега шундай аҳвол рўй беряпти? Ахир ҳамма нарса етарли, қишга тайёргарлик яхши деб маълумот берган, бизларни ишонтирган эдинглар-ку. Ўзим ҳам ҳайронман, деяпсизми? Унақа мужмал жавоб сизга ярашмайди. Ҳақиқатга тик боқишга ўрганинг. Сабабини сиз айтмасангиз, мен айтиб бера қолай. Сизлар-да, кечирасиз-у, тартиб-интизом яхши эмас. Бор имкониятни юзага чиқармадинглар. Сигирларга, дейлик, сув, озуқа вақтида берилмайди. Айримлар эҳтимол нима қипти, 5—10 минут кечикса, осмон узилиб ерга тушармиди, деб фикрлаши мумкин. Бу турган биттани зиён! Бундай пайтда ҳар ким ўзидан қиёс қилсин-да! Сир эмас-ку, ахир агарда қорнингиз очса-ю овқатланиш вақтини сал ўтказиб юборсангиз иштаҳангиз бўғиладди, кайфиятингиз бузилади. Демакки, ишингизда унум бўлмайди. Берадиган маҳсулотингизнинг ҳам тайини бўлмай қолади. Нима дейсиз, агар бу гапга эътирозингиз ёки қўшимчангиз бўлса, тортинмай айтаверинг. Эътироз билдираолмайсиз ҳам. Эсингиздами, ўтган йили ҳам шундай ҳолат рўй берганди. Ноҳиянинг бош мутахассиси бир ҳафта ўша ерда ётиб олди. Бор озуқа, ҳашакни расамади билан молларга едирилишини ўзи назорат қилди. Сут кўпайди-қолди. Сабоқ бўлмаган экан-да!..

КАЛБОШГА ЎХШАЙДИ

АГАР астойдил қаралса, ҳар гектар бедазордан 180 ҳатто 250 центнергача пичан ҳосили олиш мумкин. Сизларда эса бор-йўғи 100—115 центнер олиняпти. Сабабини суриштирсак, бори шуда, биз ҳам қараб турмаяпмиз. Аслини олганда бедазорларимиз эскириб, қариб қолди, деяпсиз. Бўлмаган гап! Ҳамма иллат шундаки, бедага қунт ва ҳафсала билан қарамаяпсизлар. Бедазорларни айланиб кўрганимизда бунга ишонч ҳосил қилганмиз. Ўрталари сийрак, калбош бўлиб ётибди. Этак томонлари сира қониб сув ичмайди. Бунинг устига вақтида ўриб олмайсизлар, гуллаб кетади. Гуллаган беданинг озуқа сифати йўқолади, баракаси ўчади. Одамларингизга айтинг, шунинг орқасидан бола-чақа боққандан кейин астойдил бўлишсин-да! Бир бурда нонни, бир луқма ошни ҳалоллаб ейишга ўргатинг.

«БЕР-БЕР»ЛАР ЎЗ-ЎЗИДАН КАМАЙДИ

ҲОЗИР бу ердаги гап-сўзлардан маълум бўлдики, кўп жамоаларда сабзавот ҳосилдорлиги камайиб кетди. Нега десангиз, даладан юк чиқмай қўйди, деган баҳонани қилишади. Қизиқ, бир борганимизда бу пайкалларда ҳосил яхши бўлаётган эди-ку. Пудратни мақтаётгандик-ку! Нима бўлди ўзи? Демак, бу усул ўз умрини ўтаб бўлибди, иш бермай қўйибди. Чунки бу усулни юқоридан туриб ўзимиз бузиб юборяпмизда. Пудратчини ҳосил пишиб етилганда ҳоли-жонига қўймай, хўжайинлик қиляпмиз. Бироқ ижарага берилган қўшни пайкалларда ҳосил ҳам, уни йиғиб-териб олиб топшириш тартиби ҳам бутунлай бошқача-ку! Ижарачилар ҳосилни сиз айтганингиздек қилиб, вақтида териб саралаб, сархиллаб навларга ажратиб териб беришяпти. Бунинг боиси аён. Улар манфаатни кўзлашади ва билишадики, меҳнатлари ҳеч вақт бекор кетмайди, қадрланади. Ўзларини ернинг эгаси деб биладилар. Хулоса чиқариб олайлик. Демакки, пудрат бўлмай қолибдими, ерни ижарага бериб юборинглар. Бунда ҳам ақл-идрок билан иш юритиб, тарозининг ҳар икки палласи баравар бўлишини кўзда тутиб, иш юритинглар. Ана шунда ҳар жиҳатдан ютасизлар. Ижара услуби чинакамига қарор топган жойда сизга ҳуда-беҳудага хўжайинчилик қилиб, «бер-бер» деювчилар ҳам ўз-ўзидан камайиб кетади.

ИЛОЖИНИ ТОПСА БЎЛАРКАН-КУ!

ЭСИНГИЗДАМИ, раис бува, бир куни хўжалигингизни айланиб омборхона олдидан ўтиб қолдик. Қарасак, у ерда яшиклар қалашиб, ҳар ёққа сочилиб, исроф бўлиб ётибди. Шунда, авжи пишиқчилик пайтида жамоаларнинг яшик қидириб, зир югуришгани эсимизга келди. Бундайлар сизнинг хўжалигингизда ҳам бор эди. Шунчалик ҳам ҳафсаласизлик, эътиборсизлик, лоқайдлик, эл мулкига беписандлик бўладими? Қаердандир сизни излаб топдик.

— Мана бу яшиклар сизга керак эмасга ўхшайди. Қўшниларингизга бериб юборамиз. Бугуноқ олиб кетишади.

— Йўқ, нега энди?— дедингиз. Ахир бу бизга тегишли.

— Ундай бўлса, нега бу аҳволда ташлаб қўйибсиз?

— Энди, иш бор жойда...— чайналдигиз ва икки кун ичида яшикларни жой-жойига қўйиб, атрофни тозалаб оламиз, деб ваъда бердингиз.

Қаранг-а, ваъдангизнинг уддасидан чиқдингиз. Ахир қараса бўларкан-ку, шартмиди бизнинг аралашишимиз?..

АРАЛАШМАЙМИЗ-У, НАЗОРАТ ҚИЛАМИЗ

ОДАМ эркин, мустақил меҳнат қилганда, табиийки, бутун фикри-зикри, ақли-заковатини ишлатиб, ишончни оқлашга, эл олдида юзининг ёруғ бўлишига ҳаракат қилади. Бу тушунарли. Чунки, у бир томондан ўзини ўйлайди. Қанча яхши меҳнат қилса даромади кўпайиб, тирикчилиги яхши ўтишини билади. Афсуски, ана шу ҳақиқий маънодаги мустақилликни деҳқонга «ҳадя қилиш» жуда қийин бўляпти-да! Ижарага тўлиқ ўтилса, ерлар ўзаро шартнома асосда бaйлашиб, деҳқонга бериб қўйилса, бу қийинчиликни енгиш анча осон кечади.

Ноҳияда бундан буён ана шу йўлдан борилади. Ижара жамоалари, фермер хўжаликлари кўпаяди. Шу мақсадда ўзини оқламаётган, зарарга ишлаётган совхозлар тугатилиб, колхозларга айлантирилмоқда. Ижарачилар, фермер хўжаликлари сони кун сайин кўпаймоқда.

Биз уларга ҳар жиҳатдан кўмаклашамиз. Шу нарсани очиқ-ойдин айтиш мумкин. Биз бир вақтлардагидек, уларнинг ишига аралашмаймиз. Қаерга, қачон, нима экдинг, парвариш қандай боряпти, деб ҳуда-беҳудага суриштириб, мажлисга чақириб, қойиб, вақтларингизни олиб юрмаймиз. Ишонамиз, инсоф ўзларингизга берсин, деймиз. Ахир инсоф сари барака, деган гап ҳам бор-ку! Лекин, ҳар бир хўжаликнинг ер мароми бизга беш қўлдек маълум. Модомики ер олтин фонд, унинг ҳар бир қаричи азиз бўлиб бораётган экан, биз бундан буён хўжаликларда ана шу ердан қандай фойдаланилаётганлигини қатъий назорат қилиб борамиз.

Носир РИХСИЕВ.

ЎРТА ЧИРЧИҚ НОҲИЯСИДА

«ЎРИКЗОР»ГА МАРҲАМАТ!

Акмал Икромов номли жамоа хўжалиги, ҳудудида жойлашган «Ўрикзор» деб номланган чойхонанинг бир қисми тантанали равишда ишга туширилди. 150 мижозга мўлжалланган бу муҳташам кошона шарқона услубда қурилган бўлиб, на фақат отахонлар, балки жамоа хўжалиги меҳнаткашлари учун ҳам мўлжалланган.

Салобатли сўриларда отахонлар чойхўрлик қилиб мириқиб суҳбат қуришса, ёшлар ўзларининг турли оммавий тадбирларини кўнгилдагидек ўтказиш имкониятига эга бўлишди. Саратоннинг иссиқ кунларида эса жажжи кичкинтойлар музқаймоқ тановвул қилиб, дам оладилар.

Шу кунларда чойхонанинг сўнгги пардозлаш ишлари ниҳоясига етказилаётир. Жамоа хўжалиги меҳнаткашлари ўзларига яратилган ушбу қулайликлардан хурсанд бўлишмоқда.

«ҚАЙНОНАМ— ОНАЖОНИМ, КЕЛИНДИР МЕҲРИБОНИМ»

Тўйтепа шаҳрининг «Ором» ресторанида бўлиб ўтган тадбир ана шундай мавзуга бағишланди. Ноҳиянинг турли ҳудудларида яшовчи Қаҳрамон оналар, бир неча келинли қайноналар, ибратли оилаларнинг соҳибалари, ҳар жабҳада фаол иштирок этаётган хотин-қизлар вакиллари кеча тўрининг азиз меҳмони бўлишди.

Ноҳия ҳокими муовини Ҳ. Норқулов кечани кириш сўзи билан очди ва опа-сингилларимизнинг бозор иқтисодиёти шароитида амалга ошираётган ишлари ҳақида гапириб, тадбиркор аёлларимиз фаолиятларига алоҳида тўхталди. Сўнгра ноҳия маданият бўлимининг хонанда-ю, созандалари, ноҳия марказлаштирилган кутубхоналар тармоқлари қошида ташкил этилган «Ҳуррият» дастасининг иштирокчилари қизиқарли концерт дастурини намойиш этишди.

Кеча сўнггида ноҳия хотин-қизлар Кенгаши раисаси М. Хўжаева ибратли оила соҳибаларидан йигирма нафарига қимматбаҳо эсдалик совғалари топширди.

А. КАРИМОВА.

ДАВЛАТ ТИЛИ ТЎҒРИСИДАГИ ҚОНУН ҚАНДАЙ БАЖАРИЛМОҚДА

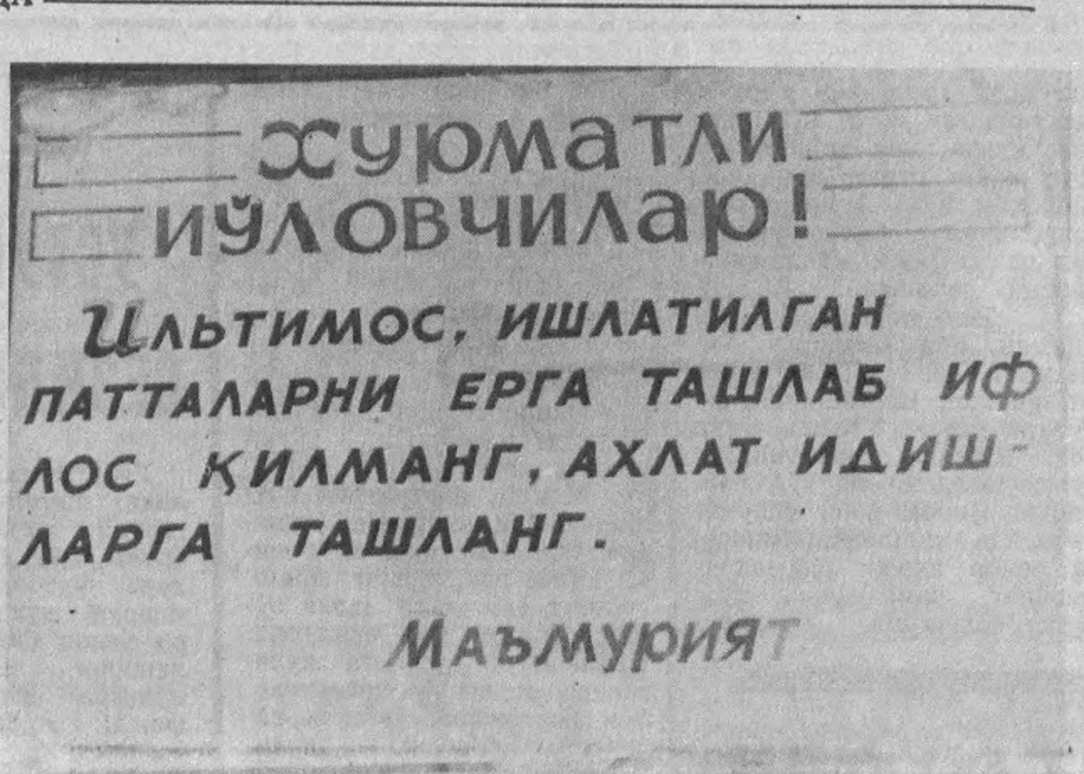

БАРЧАГА БАРОБАР ЭМАСМИ?

КЕЛИНГ, гапнинг очиғини айтайлик. Она тилимиз давлат мақомини олганлигига учинчи йил кетаяпти. Аммо мазкур қонун ижроси негадир суст. Бошқа идораларни қўяверинг, қонунчилигу ҳуқуқ-тартибот маҳкамаларига қадам ранжида қилсангиз гўёки ўн йил аввалги ўтмишга тушиб қолгандек бўласиз. Масалан, пойтахт Фрунзе ноҳияси ички ишлар бўлими жойлашган ҳашаматли бинони олайлик. Эшикдан кирмасингиздан Ленин боболарининг ярим тана ёдгорлиги «қучоқ очиб» пешвоз бўлади.

Бинодаги «дежурний часть»дан тортиб сўнгги қаватгача асосан «оға»лар тили ҳукмрон.

Бундай аҳвол шаҳарда битта бўлса майлига эди. Пойтахтдаги деярли барча миршабхоналарда давлат тилига эътибор юқорида қайд қилинганидек — йўқ даражада.

Ҳайдовчи қоидани бузса, дарров жарима солиб, қонун-қоидадан ваъз ўқишни биладиган ДАН хизматидагилар ҳам тил тўғрисидаги қонун мажмуасини бир варақлаб кўрсалар бўларди. Негаки, пойтахт ИИБ ДАН раҳбариятининг ҳам бу борадаги ишлари «таҳсинга сазовор». Масалан, Қонуннинг 24-моддасида барча кўча (жой)лар номи ягона давлат тилида ёзилиши белгилаб қўйилган. Бироқ ДАНга қарашли кўплаб кўрсаткичларда **«улица А. Каххара»**, **«улица... кўчаси»**, каби сўзлар кундузи ярақлаб, кечаси чақнаб турибди. (Бу ҳақда аввал ҳам матбуотда айтилган эди, аммо ДАН раҳбарияти «бетимнинг қалини-жонимнинг ҳузури» қабилида иш тутмоқда!).

ЭНДИ АДЛИЯ вазирлигига қарашли муассасалар ҳақида икки оғиз сўз. Пойтахтнинг Фурқат кўчасига жойлашган 3-сонли «Дом счастье»га кирганмисиз? Ҳеч «Юридическая консультация» деган идорага ишингиз тушганми? Пойтахт Адлия бошқармасидаги мутасаддилар «Дом счастье» давлат тилида «Бахт уйи» деб; «Юридическая консультация» «Ҳуқуқий масалалар маслаҳатхонаси» деб юритилишини билмасликлари қизиқ! Яна шундай бинолар пештоқидаги лавҳалар ҳар бири ярим қулоч келадиган ҳарфларда ўрнатилган.

Ушбу мақола орқали қонунчилик, ҳуқуқ-тартибот идораларидаги мутасаддиларга мўътабар қонунимизнинг 24-ва 28-моддаларини кўздан кечириб, тегишли хулоса чиқариб олишларини маслаҳат берамиз.

БУНДАЙ лоқайдлик вилоятимизнинг қатор район ва шаҳарларида ҳам мавжуд.

Биз қуйида илова қилаётган суратлар пойтахт ва вилоятдаги турли жойларда тасвирга туширилган. Ўйлаймизки, ушбудан тегишли ўртоқлар тўғри хулоса чиқариб, ўзларига қарашли ҳудуду муассасаларни кўздан кечириб чиқадилар. Шунингдек вилоятимиздаги **«Водник»**, **«Питомная»**, **«Насосная»**, **«Коммунизм»**у **«Ленинизм»** билан боғлиқ атамаларни ҳам ўзгартириш ишларини жадаллаштиришларини истардик. Ахир Қонуннинг 24-моддаси айнан шу йўналишга қаратилиб, ижро учун уч йил муддат берилган. Муддат тугашига эса озгина вақт қолди.

СЎНГГИ СЎЗ ЎРНИДА: «Давлат тили тўғрисида»ги Қонун ижроси суст кетаётганлиги сир эмас. Кўпчилик бунда жойлардаги маҳаллий ҳокимиятларни айбламоқда. Аммо масалага чуқурроқ ёндошилса, Қонун ижроси учун ҳар бир ташкилот, корхона раҳбари шахсан жавобгардир. Бу Қонуннинг 28-моддасида ҳам алоҳида таъкидланган.

Дилмурод САИДОВ,
Миллий қадриятлар, тил тараққиёти ва мактаблар бўлимининг мудири; пойтахт ҳокимлиги Атамалар масаласи билан шуғулланувчи комиссиясининг масъул котиби;
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири

Даврон АҲМАД олган суратлар.

● *Янги дарслик*

«ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИДА БУХГАЛТЕРИЯ ҲИСОБИ»

БОЗОР иқтисодиёти шароитида бухгалтерия ҳисобининг аҳамияти ниҳоятда катта. Хўжаликдаги ҳисоб ишларини узлуксиз такомиллаштириб халқаро стандарт даражасига кўтариш барча ходимларнинг ва айниқса корхоналар иқтисодий хизмат ходимларининг чуқур билимга эга бўлишини тақазо этади.

Тақриз қилинаётган «Қишлоқ хўжалигида бухгалтерия ҳисоби» дарслиги ҳозирги кунда бухгалтерия ҳисобини ташкил этиш, маҳсулот таннархини ҳисоблаш ва ҳисобот тузиш услубиятини эгаллашда муҳим аҳамият касб этади.

Китоб, равон, яхши тилда ёзилган ва осон ўқилади. Бу дарслик қишлоқ хўжалигининг барча тармоқлари ҳисобини ўзида акс эттирган бўлиб, унинг яратилиши амалиёт ходимлари, ўқитувчилар ва талабалар томонидан яхши кутиб олинди.

Китобда барча содир бўладиган хўжалик муаммолари бўйича дастлабки ҳужжатларини тузиш, ишлаб чиқиш, расмийлаштириш, қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришида ижара муносабатларининг бухгалтерия ҳисоби, хўжаликнинг барча бўлинмаларида амалий ҳисобни ташкил этиш ва уни юритишга катта эътибор берилган. Шунингдек йил охирида жамғарма ҳисобларни хотималаш тартиби ҳамда унинг кетма-кетлиги, даврий ва йиллик ҳисоботларни тузиш, хўжаликнинг ички ҳисоб-китоблари, корхона, муассасалар билан турли соҳалардаги муомилалари бўйича етарли даражада маълумот олишингиз мумкин.

Дарслик 470 бетдан иборат бўлиб 23 бобдан ташкил топган. У шубҳасиз қишлоқ хўжалиги корхоналарининг иқтисодий хизмат ходимларига, ихтисоси бўйича билим олаётган талабаларга бухгалтерия ҳисоби фанини ўзлаштиришда керакли ўқув қуроли бўлиб хизмат қилади.

Шу билан бирга китоб айрим камчиликлардан ҳоли эмас. Ҳамма боблари ҳам бир хилда текис, аниқ, ҳақиқий мисоллар билан боййитилмаган. Чунончи, китобда бухгалтерия ҳисобини жадвал-автоматлашган шаклда олиб бориш тартиби яхши берилмаган.

Президентимизнинг қатор қонун ва фармонлари чиқмоқда. Улар, албатта, бухгалтерия соҳасига ҳам маълум ўзгаришлар киритади. Ер, ижара, мулкчилик тўғрисида, корхоналар, ташкилотлар ва бирлашмалардан олинадиган солиқлар тўғрисида, давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш, нархларни либераллаштириш чоралари тўғрисида ва бошқа муҳим қонунлар бор. Қишлоқда фермер ва деҳқон хўжаликлари йилдан-йилга кўпайиб, ривож топмоқда. Қишлоқ бутун мамлакат билан бир вақтда бозор муносабатларига ўтди. Қўшма корхоналарнинг ривожланиши ва янги хўжалик муаммоларини вужудга келиши барча корхоналарда қўлланилаётган бухгалтерия ҳисобини халқаро стандартлар асосида юритишни тақозо этади. Шу муносабат билан 1993 йилдан бошлаб бухгалтерия ҳисобининг янги ҳисоблар режасига ўтишга қарор қилинди.

Бу ўзгаришларнинг барчаси дарсликни қайтадан чоп этишни тақозо қилди. Бу ишни кечиктирмасдан бошлаш зарур. Акс ҳолда Ўзбекистонда қишлоқ хўжалиги бухгалтерия ҳисоби соҳасида энг яхши ҳисобланган дарслик ўзидан олдингиларга қараганда тезроқ эскириб қолиши мумкин. Шунинг учун узоғи билан 1994 йилнинг бошигача уни тайёрлаб босмадан чиқариш даркор. Бундай мураккаб, масъулиятли ва шу билан бирга олижаноб ишни дарсликнинг муаллифи профессор А. Сотиволдиевга юклаш мақсадга мувофиқдир.

Б. ШЕРМАТОВ,
Қишлоқ хўжалиги Вазирлиги мухосиблик ҳисоби ва ҳисоботининг такомиллаштириш услубияти бошқармаси бошлиғи.

Б. ҲОШИМОВ,
Тошкент Молия Олий билимгоҳи доценти.

МУҲАРРИРИЯТГА МАКТУБ

ЎЗБЕКИСТОН ВАҚТИГА ҚАЧОН ЎТАМИЗ?

ҲУРМАТЛИ муҳарририят! Яқинда мен Бухоро шаҳрига бориш учун Тошкентнинг жанубий темир йўл бош бекатида бўлганимда юз берган бир воқеа ушбу мактубни ёзишга мажбур қилди.

Гап шундаки, бир нуроний отахон бу ерда Самарқанд шаҳрига бориш учун поездга чипта сотиб олиб поезднинг қачон кетишини билмасдан хуноби ошиб турган экан. Сўраб-суриштириб билсам отахонга поезд Москва вақти билан 15.35 да жўнайди, деб айтишибди. Отахон эса Москвада соат неча бўлганлигини билмасдан ҳайрон. Атрофни кузатсам бундай кишилар жуда кўп экан.

Ўзбекистон ўз мустақиллигига эришиб, уни жаҳон тан олиб турган бир пайтда тайёрагоҳ ва темир йўл бекатларида, умуман ҳаракатда ҳамон Москва вақтининг қўлланилаётганлиги менга жуда эриш туюлди. Хўш, биз қачонгача Москва вақти билан юрамиз? Ўзбекистон вақтига ўтиш пайти келмадимикан?

Сизлардан мана шу масалани республикамиздаги тегишли мутасадди вазирликларга етказиб, ҳал қилишда ёрдам беришларингизни сўрайман.

Салоҳиддин ЭШОНҚУЛОВ,
Ангрен шаҳар «Меъморлик» бошқармасининг муҳандис-лойиҳачиси.

Ҳозирги замон турк адабиётидан

Рашод Нурий ГУНТЕКИН

«ОДАМЛАРНИНГ ЮЗЛАРИ ВА ФЕЪЛ-АТВОРЛАРИ»

НИЁЗБОЙ — руҳиятшунос олим. «Одамларнинг юзлари ва феъл-атворлари» китоби унга катта шуҳрат келтирди. Бу китоб талабгорнинг хоҳишига кўра ҳар қандай кишининг феъли ёки хулқини аниқлаб бериши мумкин. Маълум бўлишича, бировнинг ички дунёсини билиб олиш учун унинг бурни, қулоғи, кўз қорачиғи, оғзининг шакли ва энгакини кўриб, китобни варақлаб чиқишнинг ўзигина кифоя.

Иш чалкашиб кетиб, ким ҳақ ёки ноҳақ эканини била олмай мушкул аҳволга тушиб қолганларида ҳатто ҳакамлар ҳам Ниёзбойнинг китоби ёрдамида айбланувчи жиноят қилганми ёки қилмаганини аниқлашади.

Кўпчилик аёллар бу китоб ёрдамида эрларининг аҳлоқсиз эканлигини билиб олдилар. Шу сабабдан эндиликда кўпчилик хонадонларда жанжаллар, ҳушидан кетишлар, эр-хотинлар можаролари авж олиб бормоқда. Бу китоб туфайли анча-мунча эркаклар ярим кечагача қаерлардадир сандироқлаб юрган ва ҳар хил гап-сўз тарқалишига сабабчи бўлган хотинларидан гумонлари йўқолиб, уларни худди Биби Марям каби пок ва маъсумлигига ишонч ҳосил қилиб хотиржам ухлайдиган бўлдилар.

Бир сафар Ниёзбой дорилфунун биносида машҳур олимлар билан муҳим бир муаммони муҳокама қилаётганида хонага жуда шинам кийинган, эллик ёшлар чамасидаги мўйсафид кириб келди.

— Жаноб, — деди у Ниёзбойга қараб. — Камина қулингиз — сизнинг мухлисингиздир. «Одамларнинг юзлари ва феъл-атворлари» китобингизни ҳатто ёдлаб олдим. Мени олдингизга муҳим бир масала олиб келди. Узатиладиган қизим бор. Яқинда уйимизга Ҳалимбой исмли бир йигитдан совчи келди. У ҳақда суриштириб кўрдим. Ҳамма уни муносиб, виждонли йигит деб таърифлади. Мен розилик ҳам бермоқчи бўлдим. Лекин ўзини кўрганимдан сўнг қароримдан қайтдим. Чунки сизнинг китобингизда бундай юзли одамлар тўғрисида: «Уларга ишонманг. Улар эшак феъли бўлишади. Сиртдан вазмин кўринишадию лекин жаҳли чиқса ҳаммани тепа бошлайди ва ҳамма ёқни остин-устун қилиб ташлайди. Шу пайтда унинг олдида турган одамларнинг ҳолига вой», деб ёзилган. Китобнинг шу жойини оила аъзоларимиз билан бирга ўқиганимизда қизимнинг шу йигитга кўнгил қўйгани аён бўлди. У аччиғига чидай олмай шундай чинқириб йиғладики, камина қулингиз иккиланиб қолди. Ва шунда ўзимга: «Қани, китоб муаллифининг олдига бориб, унга Ҳалимбойнинг суратини кўрсатай-чи, нима деркан? Агар у бундай кишилар тўғрисида китобда ёзилган мулоҳазаларнинг ҳаммаси тўғри деб жавоб берса, масала шу заҳоти узил-кесил ҳал бўлади. Дунё остин-устин бўлиб кетса ҳам қизимни Ҳалимбой бошқа кўра олмайди!» деб ҳузурингизга келдим. Жаноби олийлари, ўзингиз ҳам ота бўлсангиз керак, илтимосимни рад этманг.

Ниёзбой суратга тикилиб қаради. Йигитнинг юзлари ҳақиқатдан ҳам китобда ёзилганидек эшак феълли одамларга хос эди.

Кекса олим ўйланиб қолди, мўйловини тортқилаб ўйнади, пешонасини тер босди. Терини артдида, оғир хўрсинди. «Тепага тупурсанг — мўйловингга тегади, пастга тупурсанг — соқолингга», деганларидек: «Ҳақиқатдан бу эшак феълли одам» деса, ёшларнинг бахтига зомин бўлади. Ва эҳтимол, севишганларнинг фожиали тақдирига сабабчи бўлиб ҳам қолиши мумкин. Лекин одамларнинг тавсифи баъзан ҳақиқатга тўғри келмайди, деса унда китобнинг илмий аҳамияти шубҳали бўлиб қолади. Ва муаллифнинг муваффақиятидан дарғазаб бўлиб юрган рақиблари катта шовшув кўтариб: «Ниёзбой бўлмагур нарсаларни ёзганига ўзи иқрор бўлди», деб жар соладилар.

Ниёзбой қандайдир тирранчалар туфайли илмий манфаати ва ҳақиқатдан кечадиган одамлардан эмасди.

— Суратидан маълум бўлишича, Ҳалимбой ҳақиқатдан эшак феълли йигит, — деб қатъиян жавоб берди олим.

Шу заҳоти хонага бир новча йигит бостириб кирди. Севгилиси уларнинг бахтига таҳлика солинаётганидан уни хабардор қилган эди ва шу сабабдан Ҳалимбой бўлажак қайнотасининг изидан келиб, ҳамма гапни эшитганди.

Ғазабидан унинг нафаси тиқилиб:

— Жаноб, севишганларнинг бахтини ҳазон қилишга виждонингиз қандай йўл қўйди? Наҳотки сизда заррача одамийлик бўлмаса? — деб ҳайқирди.

Ниёзбой виқор билан:

— Буни мен эмас, фан қайд этмоқда, — деб қатъий жавоб берди.

Ҳалимбойнинг қони қайнаб:

— Нима? Ҳали илм-фан мени эшак деб ҳисоблайдими? Ҳаб қараб тур, виждонли одамларни илм-фан номидан бадном қилишни сенга кўрсатиб қўяман! — деб қичқириб, дарҳол Ниёзбойга ташланди-да, уни калтаклай бошлади. Олимнинг ҳамкасблари югуриб келиб ҳушидан кетган Ниёзбойни йигитнинг чангалидан аранг қутқариб қолдилар.

Олим ўзига келиб:

— Хўш, энди нима дейсиз? Бу йигитнинг феъли эшак феъл демаганмидим? Лекин ҳеч бир эшак одамни бу даражада майиб қила олмайди. — Ва шу заҳоти тиржайиб деди: — Лекин мен барибир хурсандман. Бутун вужудим оғриқдан қақшаб азият чекаётган бўлса ҳам, майли, муҳими, фан кашфиётларини қутқариб қолдим...

Муҳсин ҒАНИЕВ таржимаси.

ЯНА БИР ТУҒУРУҚХОНА

Сўнгги икки йил мобайнида пойтахт аҳолиси саломатлигини сақлаш, оналик ва болаликни муҳофаза этиш борасида бирмунча ишлар амалга оширилмоқда. Хусусан, яқинда Акмал Икромов ноҳиясидаги 7-шифохона қошида яна бир муҳташам қўшимча бино битказилиб, аёллар маслаҳатхонаси учун берилганлиги фикримиз далилидир.

— 400 ўринли касалхонамиз 1983 йилда фойдаланишга топширилган эди, — деди шу муносабат билан бўлиб ўтган тантанада сўзга чиққан бош врач Мирзаилёс Маҳмудов, — лекин ўша пайтда бу ерда туғуруқхона, гинекология бўлимлари бўлмаган. Бу эса аёлларга қийинчиликлар туғдирди. 1985 йилда 500 ўринли туғуруқхона, шу йилнинг бошида 60 ўринли гинекология бўлими қурилди ва ниҳоят мана бугунги 60 ўринли аёллар маслаҳатхонасининг беморларни қабул қила бошлаши кўпчиликнинг узоғини яқин, оғирини енгил қилади, деган умиддаман.

Шунингдек, бу тантанада сўзга чиққан Тошкент шаҳар соғлиқни сақлаш бош бошқармасининг бошлиғи Қ. Ризаев янги саломатлик масканини сифатли қилиб қуриб, фойдаланишга топширган 6-капитал қурилиш бошқармасига тегишли ташкилотлар бинокорларига миннатдорчилик билдирди. Муассаса энг замонавий тиббий асбоб-ускуналар билан жиҳозланганлигини таъкидлади.

— Ўйлайманки, шифохона тиббий ходимлари ўзларига яратилган ана шу қулайликдан унумли фойдаланадилар. Ўзларига нажот билан термулган оналар кўзлари қувончдан порлашини кўриш уларга доимо насиб этсин, — деди у ўз сўзининг ниҳоясида.

Тантанада Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазири Ш. Каримов, ноҳия ҳокими Қ. Рафиқов қатнашдилар.

Д. АҲМАД.

СУРАТЛАРДА: аёллар маслаҳатхонаси очилишидан лавҳалар.

Муаллиф суратлари.

ШИФОХОНАДА ЎСТИРИЛМОҚДА

Профессор Тоштемир Ўнгбоев директорлик қилаётган травматология ва ортопедия илмий-тадқиқот илмгоҳи сўнгги йиллар ичида даволашнинг кўпгина янги усулларини қўллади. Шифохона жамоаси давр талабига мослашиб, ички имкониятлардан ҳам фойдаланмоқда. Бу даргоҳда фақат шикастланганлар, тан жароҳати олганлар муолажа қилинибгина қолмай, беморларни бошқа хасталиклардан ҳоли этиш борасида ҳам самарали тадбирлар амалга оширилди. Хусусан, касалхона иссиқхонасида ўстирилаётган доривор ўсимликлар буйрак, қандли диабет, ошқозон-ичак, юрак дардларида қўл келаётир.

— Бизнинг бу ишга киришувимизда яқинда Туркияга бориб келган профессор Шобат Хўжаевнинг тассуротлари сабаб бўлди,— дейишди бир гуруҳ нажоткорлар,— у кишининг ҳикоя қилишларича, Туркияда доривор ўсимликларни етиштириб дори-дармонларни ўзлари тайёрлар эканлар. Бу ташаббусни биз ҳам бошлаб юбордик.

Шу кунларда шифохона беморлари иссиқхонада етиштирилган кўкатлар ҳамда хурмо, лимонлардан баҳраманд бўлаётирлар.

Илмгоҳ қошида Ўзбекистон Соғлиқни сақлаш вазирлиги томонидан ташкил этилган Абу Али ибн Сино номидаги хўжалик ҳисобидаги даволаш ва саломатликни мустаҳкамлаш бирлашмаси ҳам доривор ўсимликлар билан шифо этишни бош мақсад қилиб қўйган.

Т. ҲАСАНОВ,
тиббиёт фанлари номзоди.

ЖАМҒАРМА РЕЖАЛАРИ

Бундан бир йил муқаддам ташкил топган Абу Али ибн Сино номли жамғарманинг фаолияти янада кенгайиб кетди. Ногирон ва нуқсони бор болаларга ҳар томонлама ҳам моддий, ҳам маънавий ёрдам кўрсатишни ўз олдига асосий вазифа қилиб қўйган бу ташкилот амалга ошираётган ҳайрия тадбирлари ҳам кўпчиликни мамнун қилмоқда.

Жамғарма ташаббуси билан жумҳуриятимизда йирик ҳисобланган дефектология услубий марказини тузиш тараддуди ҳам кўрилмоқда.

Бундан ташқари ўзига хос даволаш-муолажа кўринишида фаолият кўрсатадиган болалар театрини очишмоқчи. У келгусида махсус мактабгача тарбия муассасалари тарбияланувчилари ҳамда ўқув юртлари ўқувчиларининг севимли томошахонасига айланади.

Бундай хайрли тадбирни амалга оширишда Ўзбекистон театр арбоблари уюшмаси яқиндан ёрдам беради.

С. ОДИЛОВА.

ФАҚАТ СТАЛИН БЎЛМАГАН ЭДИ

«АҚЧА»ДАГИ ВОҚЕАЛАРДАН

ЗОЯ Яковлевна ва Георгий Константинович Лисовлар ҳозир нафақахўр. «Оҳангарон» совхозининг марказий қўрғонида яшашади. 1952—1967 йилларда Георгий Константинович ва унинг рафиқаси Туркистон Ҳарбий округига қарашли «Ақча» овчилик хўжалигида Лисов хўжалик бошлиғи, Зоя Яковлевна эса ходима бўлиб ишлаган. Бугун улар эслаб арзийдиган воқеалар жуда кўп. Яқинда биз Лисовлар хонадонида бўлиб, ўша йиллар хотирасидан сўзлаб беришни илтимос қилдик.

— Георгий Константинович, мана 15 йил овчилик хўжалигини бошқарган экансиз. Албатта шу йиллар мобайнида юқори мартабали кўплаб одамлар меҳмон бўлган бўлса керак?

— Мен асли ўзбекистонликман, Тошкентда туғилганман. Улуғ Ватан уруши жанггоҳларида душман билан олишиб, ғалабадан сўнг, ўз юртимга қайтиб келдим. Овчилик хўжалигига юборишди. Бу мен учун қувончли воқеа эди. Негаки, овни жон-дилдан яхши кўрардим. Ўн беш йил мобайнида кимлар меҳмон бўлишмаган дейсиз? Сталиндан бошқа деярли ҳамма арбоблар бу ерда ов қилишиб, кўнгил чоғлиқ қилганлар. Баъзилар икки-уч маротабадан ташриф буюришган. Масалан, Хрушчев ва Брежнев ҳам икки маротабадан бўлишганди.

— Кечирасиз, Хрушчевнинг ахлоқи, юриш-туриши ҳақида халқ ўртасида турли гаплар юради. Шу гапларда жон борми?

Георгий Лисов бу саволимга кулимсиради-да, хотинига сен жавоб бера қол дегандай юзланди.

— Яхшиси мен айта қолай,— деди Зоя Яковлевна.— Мен хўжаликда хизмат қилувчи ходима эдим. Овқат тайёрлаш ҳам гоҳида менинг вазифамга кирарди. Ёдимда бор, Хрушчев ортиқча ваҳима билан келарди, унинг ёнида қўриқлайдиган соқчилар, фуқаро кийимидаги махсус хизмат одамлари кўп эди. Хрушчев кўпинча маст ҳолатда бўларди. Масалан, у нонуштага қовурилган тухум, сабзи шарбати ва бир шиша «Столичная» ароғини истеъмол қиларди. Нонуштага ароқ ичгандан сўнг, тушлик ва кечки овқатни сўрамай қўяверинг.

— Георгий Константинович сизга нозикроқ савол. Айрим одамларнинг айтишича, Хрушчевнинг ўзи отишга нўноқ эди, айтайлик қирғовулни нишонга олса, у отган ўқ мўлжалга тегмай, бошқа моҳир мерганлар томонидан отиларди, деган гаплар бор.

— Нима демоқчилигингизни тушундим. Бу гаплар нотўғри. Хрушчев Брежневга қараганда яхшигина мерган эди. Масалан, у отган бешта ўқдан албатта тўрттаси нишонга тегарди.

— Айтингчи, улар бу ерга аёлларни олиб келишмасмиди?

— Йўқ, бегона аёлларни сира кўрмаганман,— дейди Зоя Яковлевна.— Лекин бир йили 8 мартда республикамиз раҳбарлари овчилик хўжалигига келишди. Шароф Рашидов билан бошқа арбоблар белига этак тангишиб, овқат тайёрлашганди. Рашидовнинг моҳирлик билан сабзи тўғрагани ёдимда. Улар хотин-қизлар байрамида рафиқаларига ана шундай хизмат кўрсатишганди. Аёллар эса (улар негадир мени ичкарига таклиф қилишмаганди) қандайдир чет эл қимматбаҳо матолари, гиламлар хусусида бирбири билан тортишарди.

— Арбоблар бу ерга нимада келишарди?

— Албатта ҳукумат машиналарида-да! Бир маротаба Хрушчев махсус поездда келганди. Эртаси куни Олмалиқ шаҳридаги учрашувга борди. Уни бу шаҳарда нохуш кутиб олишибди. Ахир 62—63-йилларда ҳам иқтисодий турғунлик бўлганидида. Табиийки, одамларда норозилик кайфиятлари туғилмоқда эди. Хрушчев Олмалиқдан дарғазаб келди ва шу куниёқ асабий ҳолатда Москвага жўнаб кетди.

— Яна кимлар овчилик хўжалигида бўлишганини эслай оласизми?

— Нега эслай олмай. Афсонавий саркарда Жуков, Малиновский, биринчи фазогир Гагарин ҳам ташриф буюришган. Ўзимизнинг раҳбарларимиздан Муҳитдинов келиб турарди.

— Зоя Яковлевна, мана бугун уйларингизни кўрдик, мақтайдиган жойи йўқ. Чоғроқ кулба, ҳеч қандай жиҳоз, ҳатто гилам ва палослар ҳам йўқ. Ахир сизлар «подшоҳ»лар билан учрашган одамларсиз. «Тила-тилагингни» дейишса...

— Тила-тилагингни дейишган, кўп айтишган. Биласизми, мен КПСС аъзоси, қишлоқ Кенгашининг депутати эдим. Ўзимиз учун ҳеч нарса сўрамаганмиз, бунга виждонимиз йўл бермасди. Бироқ мени депутат сифатида қишлоқларимиздаги ночор аҳвол, одамларимизнинг камбағалона турмуши ташвишга соларди. Бу ҳақда Хрушчевга ёзишга аҳд қилдим. Ёздим ҳам. Лекин шу куни махсус хизмат одамларидан бири бу хатдан огоҳ бўлибди. Ҳаммамизни бир жойга тўплаб туриб, сўради. Хатни мен ёзганлигимни айтдим. Ҳалиги киши менга ғалати қарадида, ёнимдаги хатни олиб қўйди. «Ўзим бераман» деди. Кейинчалик унинг хатни бермаганлиги маълум бўлиб қолди.

— Брежнев тўғрисида қандай фикрдасизлар?

— Юқорида айтдим, Брежнев овга Хрушчев сингари уста эмасди. Бироқ Хрушчевга нисбатан камтар, сермулоҳазали киши эди.

— Рашидов-чи?

— Рашидов овчилик хўжалигига кўп келарди. Ундан бир-икки йил муқаддам у ҳақда ҳақиқатга тўғри келмайдиган гаплар айтилди. Мен бу фикрларга мутлақо қўшилмайман. Рашидов ўта камсуқум ва покиза киши эди. Унинг юриш-туриши ҳам жуда оддий бўлиб, юздан нур ёғиларди. Кўпинча ов қилишга жўнаганида менга кулимсираб: Зоя Яковлевна, ўзбекча палов дамлаворасиз,— дерди. Паловни худди ўзбеклардай ширин қилиб тайёрлашимни билардида, раҳматлик.

— Раҳбарлар кўпроқ нималар тўғрисида суҳбатлашардилар?

— Ўзаро суҳбатлар бўлаётганда биз даврага қўшилмасдик. Давлат ҳаётига оид гаплар бўларди, албатта. Лекин овчилик хўжалигида бўладиган гаплар кўпроқ ов мавзусида кетарди. Махсус ходимлар қуршовидаги хоналарда жиддий гаплар ҳам бўлган, шубҳасиз... Йиллар ўтиб, доҳийлар, арбоблар овчилик хўжалигига кам келишадиган бўлиб қолди.

Ҳозир эса бундай ташрифлар бўлмаяпти чоғи...

Георгий Константинович ва Зоя Яковлевна мен ва суратчи мухбиримиз Жўра Номозбой ўғлига талай суратларни кўрсатишди. Брежнев, Муҳитдинов, Рашидов, Гагаринларнинг турли қиёфадаги суратлари. Бу суратлар ўта нодир бўлиб, ҳали бирор рўзномада ёки ойномада босилмаган. Улар ўша йилларнинг ўзига хос инъикоси сифатида сақланиб қолган.

Собиқ СССРнинг собиқ раҳбарлари ўз вақтида дам олишни ҳам жуда ўз ўрнига қўярдилар...

О. ХУШНАЗАРЗОДА.

● ФУТБОЛ

УСТУНЛИГИ СЕЗИЛМАЯПТИ

Узоқ йиллар собиқ мамлакат биринчилиги олий лигасида кучли командалар билан тўп сурган «Пахтакор» футболчиларининг бу мавсум жумҳурият клублари билан бир гуруҳда баҳслашиши маълум бўлгач, кўпгина мухлислар, қолаверса, мутахассислар ҳам тошкентлик футболчилар рақибларига қараганда анча устунлик қилиб, якка пешқадам бўладилар деб ҳисоблашган эди. Лекин бундай бўлиб чиқмади. Аксинча Ўзбекистоннинг бошқа командалари «Пахтакор»дан қолишмай деярли тенг курашишмоқда. Буни ўтган жума куни «Меҳнат резервлари» спорт комплексида бўлган «Пахтакор-79» — «Пахтакор» командалари учрашуви яна бир бор тасдиқлади. Ўйин пахтакорчилар фойдасига 3:2 ҳисобида якунланган бўлса-да, кучлар деярли тенг келди.

Бешинчи тур ўйинларида Қўқоннинг «Темирйўлчи» клуби «Чирчиқ» командасини 3:0 ҳисобида енгиб, тўрт ўйиндан кейин ҳам ўз дарвозасини даҳлсиз сақлаб қолишга муваффақ бўлди. Шу турнинг бошқа ўйинларида қуйидаги натижалар қайд этилди: «Мароқанд» — «Сурхон» — 2:1, «Янгиер» — «Нурафшон» — 1:2, «Сўғдиёна» — «Наврўз» — 2:1, «Кимёгар» — «Навбаҳор» — 2:3, «Шаҳрихончи» — «Орол» — 1:0, «Косонсойчи» — «Трактор» — 3:0.

Беш турдан сўнг турнир жадвалида дастлабки олти ўринни қуйидаги командалар эгаллаб турипти:

Командалар.	У.	Т.	О.
«Темирйўлчи»	4	7—0	7
«Пахтакор»	4	8—3	7
«Наврўз»	5	10—7	6
«Навбаҳор»	4	6—4	6
«Сўғдиёна»	4	4—2	6
«Трактор»	5	4—6	5

Кеча навбатдаги тур учрашувлари бўлиб ўтди. «Пахтакор» футболчилари бу турда дам олишди.

ЭЪЛОНЛАР БУРЧАГИ

УЗБЕКИСТОН ЖУМҲУРИЯТИ ХАЛҚ ТАЪЛИМИ ВАЗИРЛИГИ

ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИ ХАЛҚ ТАЪЛИМИ БОШҚАРМАСИ

12-ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

1992—1993 ЎҚУВ ЙИЛИ УЧУН ҚУЙИДАГИ ИХТИСОСЛИКЛАР БЎЙИЧА

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

ФЕРМЕР-ЧОРВАДОР (чорва молларига ветеринар ишлов бериш оператори, электромонтёр, кенг ихтисосли тракторчи-машинист, «В» ва «С» тоифали автомобиль ҳайдовчиси ва чорва фермаси механизатори мутахассисликлари берилади) — **ўқиш муддати 1,5-3 йил.**

ФЕРМЕР-АСАЛАРИЧИ (асаларичи, электромонтёр, кенг ихтисосли тракторчи-машинист, «В» ва «С» тоифали автомобиль ҳайдовчиси ва дурадгор мутахассисликлари берилади) — **ўқиш муддати 1,5-3 йил.**

ФЕРМЕР-ЎСИМЛИКШУНОС (мева-сабзавотчилик устаси, электромонтёр, кенг ихтисосли тракторчи-машинист «В» ва «С» тоифали автомобиль ҳайдовчиси мутахассисликлари берилади)— **ўқиш муддати 1,5—3 йил.**

ҲУЖЖАТЛАР 8 АВГУСТГАЧА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Ўқувчилар 10 августдан бошлаб УЗБЕК ТИЛИДАН (диктант) **ва БИОЛОГИЯДАН** (оғзаки) **имтиҳон топширадилар.**

Билим юртига 9, 11 синф ҳажмида маълумотга эга бўлган йигит ва қизлар қабул қилинади. 3 йиллик ўқишни тугатганларга ўрта маълумот ҳақидаги ҳужжат билан мутахассислиги тўғрисида диплом берилади. 1,5 йиллик фермер гуруҳларига Армия сафидан қайтган йигитлар қабул қилинадилар.

Фермер гуруҳлари ўқувчиларига босқичма-босқич текширув натижаларига кўра ҳар курсдан сўнг мутахассислик бериб борилади. 3 йиллик гуруҳ ўқувчилари 2 курсдан сўнг ўрта маълумот ҳақида ҳужжат оладилар.

Ўқувчилар кунига 3 маҳал бепул овқат, кийим-бош ва стипендия билан таъминланадилар.

Билим юртини аъло баҳоларга битирганлар олий ва ўрта махсус ўқув юртларига имтиёзли равишда қабул қилинадилар.

Фермер гуруҳларининг ишлаб чиқариш амалиёти жумҳуриятимизнинг фермер хўжаликларида ўтказилади.

Ўқиш муддати иш стажига киради.

12-ҳунар-техника билим юрти замонавий бинога жойлашган, бадиий ҳаваскорлик тўгараги ва спорт секциялари мунтазам ишлайди.

Билим юрти директори номига ёзилган аризага қуйидаги ҳужжатлар қўшиб топширилади:

Туғилганлик ҳақидаги гувоҳнома ёки паспорт (асли); маълумоти ҳақидаги гувоҳнома (асли); турар жойидан маълумотнома; отаси ёки онасининг иш жойидан маълумотнома; 6 дона сурат (3×4 см); 086/У шаклидаги тиббий маълумотнома.

Машғулотлар 1 СЕНТЯБРДАН бошланади ва фақат ўзбек тилида олиб борилади.

Ҳужжатлар ҳар куни (дам олиш кунларидан ташқари) соат 8.00дан 16.00гача қабул қилинади.

Билим юрти манзилгоҳи: Тошкент вилояти, Қибрай ноҳияси, Геофизика қўрғони (М. Горький метроси — Тузель автобусининг «Геофизика» бекати ёки 21, 49, 63, 73, 112-шаҳар автобусларининг охирги «1-Қора-сув даҳаси» бекати).

Маълумотлар учун телефон: 64-31-34.

● *Акс садо* ●

«БОЛАСИЗ ТЎЙ ЎТАДИМИ?»

МЕН «Тошкент ҳақиқати»нинг 1992 йил 25 феврaль сонида эълон қилинган «Болассиз тўй ўтадими?» сарлавҳали мақолани ўқиб, унга ўз фикримни билдирмоқчиман.

Беш фарзандни тарбиялаб, эл қаторига қўшдим. Шукрки, фарзандларим камтар, одобли, иболи бўлиб улғайдилар. Бир қиз чиқариб, бир ўғил уйлантирдим. Фарзандларим ҳаёт қийинчиликларига чидаб, ўқиб, ишлаб камолга етмоқдалар.

Тан олиш керакки, ҳозирги тўйларимиз одоб юзасидан савияси анча пасайган. Ростдан ҳам, болажонларимиз тўйларимизда оёқ остида ўралашиб юрадилар. Кекса ёшдагиларнинг берган танбеҳларига қулоқ солмайдилар. Катталар билан яхши-ёмон оҳангдаги куйларга билар-билмас рақсга тушавередилар. Менинг назаримда, бундай муҳитга ўрганган бола ҳаётда тез улғайгандай, ўзини каттлардек тутиб, турли қилиқлар қилишга, одобсиз сўзларни айтишга одатланадилар. Катталарни иззат-ҳурмат қилмасликлари мумкин.

Фарзанд — ҳаёт гули! Ҳар доим гул каби иболи, ҳаёли бўлишлари керак. Мақоладаги фикрларга қўшиламан. Бизлар ҳам ёшлик вақтларимизда тўйларга бормасдик. Агар борсак ҳам бир чеккада, эшик орқасидан томоша қилардик. Айниқса, қизларнинг тўйга бориб, кўзга кўринишининг ўзи уятли саналарди. Тўғри, тўйни қанчадан-қанча орзуумидлар, яхши ниятлар билан орзиқиб кутамиз. Фарзандини ҳаёт бўсағасига кузатиш ҳар бир ота-онанинг бир умрлик орзуси. Буни азиз ота-оналаримиз тўғри тушунишлари лозим. Шу сабаб тўйларимизда ёш болажонларимизнинг камроқ аралашганлари маъқул. Зеро, «Фарзанд азиз, одоби ундан азиз!».

**Мунира ХУЖАЕВА,
Тошкент шаҳри.
Юнусобод даҳаси.**

* * *

АССАЛОМУ АЛАЙКУМ, «Тошкент ҳақиқати» рўзномаси! Рўзномада чоп этилган «Болассиз тўй ўтадими?» сарлавҳали мақола менга жуда маъқул бўлди.

Болассиз тўй ўтадими? Йўқ! Ҳеч қачон! Биз мусулмон халқи азалдан болажонмиз. Болаларни севамиз, уларни ардоқлаймиз. Бизнинг ҳеч бир йиғинларимиз болассиз ўтмайди. Қани, ўша болалар бўлмасин-чи, нима бўларкин? Кўз олдингизга келтириб кўринг, бир?!

Фарзандларимиз бизнинг келажагимиз, ахир. Тўймаъракаларда уларни кўриб, қувонасан киши. Тўйларимиз ҳам ўшалар туфайли. Ота-боболаримиз «Болали уй бозор, болассиз уй мозор», деб бежиз айтмаганлар.

Тўғри, ҳозирги вақтларда тўйларимиз чизган чизиғимиздан чиқиб кетган, албатта. Биз катталар ўзимизни эпақайга келтириб олишимиз зарур. Аммо болалар тўйларда ўз ўйинлари билан банд. Уларнинг қувлашиб, югуришлари, катталарнинг эса танбеҳ беришларининг ўзгача гашти бор. Қаерда тўй-маърака бўлса, болажонларимиз ўша ерда.

Менинг фикрим, тўйларимиз ҳеч қачон болассиз ўтмаган. Ёш болалар бор, тўй бор. Бола ҳар вақт бола, токи у улғайгунча! Улар келажагимиз, бахтимиз, қувончимиз, саодатимиздир!

**С. ТОЖИБОЕВА,
Янгийўл ноҳияси,
мактаб ўқувчиси.**

Муҳаррир
Н. НАСИМОВ.

Тошкент ҳақиқати

МУАССИСЛАР: ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ВИЛОЯТ КЕНГАШИ ВА «ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» ЖУРНАЛИСТЛАР ЖАМОАСИ.

БИЗНИНГ МАНЗИЛГОҲ: 700000 ТОШКЕНТ, ГСП ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32.

Муҳаррир ўринбосарлари — 335885, 325747, 325748, 337916; масъул котиб — 334808, 325353; масъул котиб ўринбосарлари — 325750; бўлимлар: шўролар ҳаёти — 325778, 337010; қишлоқ хўжалиги — 325647; саноат, қурилиш ва транспорт — 325749, 337010; ижтимоий масалалар — 325645; маданият — 325767; адабиёт ва санъат; миллий қадриятлар — 325553; ёшлар ҳаёти, ахборот ва спорт — 325556, 339915; хатлар ва оммавий ишлар— 325354, 334048; тижорат бўлими — 325733; жамоатчи кенгаш қабулхонаси — 325354, 334048; эълонлар— 325666.

● Ўзбекистон Республикаси «Шарқ» нашриёт-матбаачилик концерни. 700000, Тошкент, ГСП, Ленинград кўчаси, 32. Рўзнома офсет усулида А—2 форматида босилади. ● 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Нашр кўрсаткичи: Г—18. Индекс: 64672. Босишга топшириш вақти — 20.30. Босишга топширилди — 19.30. 30579 нусха босилди.